

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitkár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Kristóffy József Aradon.
- Választási mozgalmak.
- Tisza István a koalíció bűneiről.
- Elaha Lujza öltözőjében.
- Beszédek özöne.
- A nycmor bűnöse.

Kristóffy és a függetlenségek.

Arad, április 11

Csak a hajnövesztő szerek reklámképei tudnak olyan csodás változást mutatni a használat előtti és utáni idő között, mint a minő a függetlenségi párt lelki arcúlatán figyelhető meg. Egy és ugyanazon párt az, amelyik rövid idő előtt leégette Kristóffy Józsefet a nemzet testéről, lerajzolta a hazaárulás képeskönyvébe, — s amelyik most lobogókat és lelkesedést kölcsönöz a munkásoknak, mikor Kristóffy Józsefet Aradon fogadják. Ok voltak akkor a hazaság ítélőbírái, a hazából való kiátkozás pápai. Osztályoztak az első, másodosztályu magyarok és a selejt-magyarok között. Hát hogyné vette volna őket és átkaikat komolyan a nép, amely azt hallotta tőlük, hogy Kristóffy József nevét még emlegetni is nehezen megbocsátható vétek. S most mit szóljon az egyszerű nép, amikor ugyanők egy merész lendülettel azt mondják: éljen Kristóffy József, ez a derék magyar ember!

S ami még furcsább: ezzel az ovációval azok ellen tüntetnek, akik

Kristóffy se most nem tartják hazaárulónak, se pedig akkor nem tartották, mikor a függetlenségi párt kifogyott a Kristóffyra szóló megbélyegzés zengő, recsegő szavaiból. Ilyen furcsaságokat csak az adomabeli legény művel, aki elkeseredésében csuffá teszi a familiát. Mintha az a bánat csordulna ki belőlük, amely egyszerre siratja az elvesztett hatalmat és a meg nem talált népszerűséget; lássa meg a világ, hogy ők már Kristóffy is éltetik.

S a mindent kimagyarázó okosság azt mondja: akkor az alkotmányért volt az, most meg az általános, egyenlő, és esetleg titkos választójogért esik ez. Hát ez nem igaz. Az általános választójog valóban sokra képes. Fölforgathatja a pártkereteket, újjáformálhatja a nemzetet, miniszterekké tehet szociálista munkásokat és udvarképpessé a parasztszociálistákat. De ezt a változást nem a választójog tette. Mert ha ők az általános választójogot szerették, akarták, komolyan vették, megérteni és becsülni tudták volna: egy szavukba, a többség egy párthatározatába került volna, és az ma valóság. Ha legelőször Kristóffy „szennyest” kezéből nem kellett, kicsikarhatták volna a legalkotmányosabb „nemzeti kormány” tárcájából. Most azt hiszik magukról, hogy akarják; valószínűnek tartják, hogy igazán hívei az általános, egyenlő, s ha jól megy, a titkos választói jognak. S ha hamarosan újra rajtuk állana, hogy a kívánságuk tel-

jesejdk, újra megijednének tőle, mint a mesebeli fahordó a haláltól, aki után sóhajtott, s egyszerre elébe topant. S lám: egy olyan valaminek kedvéért, amit nem akarnak, s nem vesznek komolyan, — megbocsátják Kristóffynak azt, amit az alkotmány ellen szerintük vétett. A mai cselekvésük tükrében meglátni a multnak igazi képét. Az alkotmány körül elkövetett Kinizsi-táncuk, — amikor egy-egy darabontot tartottak a fogaik között, — éppoly üres, őszinte érzés hijával való volt, mint most a lelkesedésük, a szimpátiájuk.

Szinte stilszerű volt, a mikor Kristóffy József erélyesen, boszusan leintette az abugokat, a melylyel a beszéd közbezsivajgói Tisza István grófot illették. Nemcsak azért történt, mert Kristóffy is olyan politikai iskolában nőtt fel, a mely az ellenvélemények tiszteletét tanulta az első leckeórán; nem csak azért, mert őt is joggal érintheti rosszul, ha azzal kedveskednek neki, hogy Magyarországna legeszesebb politikusát, legnagyobb élő államférfiát, az országnak a külföld szemében egyik legnagyobb szellemi ékességét utcai szavakkal lekurjongatják, — de talán volt a rendreutasításban egyéb is: „Ha most engem, akit nemrég agyonhazaárulóztatok, éljeneztek, akkor Tiszának, akit most csak abugoltok, egy hónap mulva, őrzöngön csókoljátok az überciherét.”

Igy lesz-e, nem tudjuk. Meglepő nem lenne, ha úgy lenne; ha mégsem

Miksa császár halála.

— Egy szemtanu emlékirataiból. —

Miksa császár szomorú tragédiájáról a közel napokban olyan könyv jelenik meg Bécsben, amely a császár közvetlen környezetének egyik tagjától, Fürsterwärther mexikói császári tisztól származik. A szerző szemtanúja volt Queretaro ostromának s látta, mint rogyott porba a Habsburg-ház egyik legszimpatikusabb, leglegendásabb alakja. Fürsterwärther így mondja el a szomorú dráma utolsó jelenetét:

Junius tizenkilencedikén történt. Queretare népe látható szomorúsággal gyülekezett az utcákon. A foglyokat reggel fél hétkor kibocsátották börtönükből. Az ég azonban mosolygott és amikor a császár a Capuchinas kolostor kapuján kilépve, a kékítő égre föltekintett, e szavakkal fordult kísérőjéhez, Ortega ügyvédhez:

— Mily szép reggel! Mindig ilyen napnak gondoltam halálom napját.

A császár már elbucszott barátaitól s hosszabb beszélgetést folytatott Salm herceggel, de e beszélgetés taruk nélkül folyt le.

A foglyok kocsiira ütek papjakkal s erős fődözet mellett indultak el a San-Francisco tér felé, ahonnan tovább folytatták utjukat a város külső területe felé. A szomorú menetet óriási, tarka sokaság kísérte: katonák, polgárok, indiánok, mesticek, asszonyok, gyermekek. Az

asszonyok zokogtak és könyörgő hangon hívták segítségül a szenteket. A férfiak lehajtott fővel, szomorúan ballagtak. A katonák iparkodtak elrejtetni indulataikat. Négyezer ember állott fegyverben a város előtt s várta a szomorú, hömpölygő tömeget.

A halálra ítélték feketébe voltak öltözve. Miramon generális volt közülük egyetlen, aki úgy tett, mintha a körülötte történő dolgok csak mint nézőt érdekelnék. Körüljártatta tekintetét a tömegen, mintha keresne valakit s egy ízben kezével intett egyik ismerőse felé, akit a közönség sorában megpillantott. Mejia generális csöndesen, elmélyedve állott helyén, gondba borult fejét lehorgasztotta, de azért nyugodt volt, mint aki megváltásnak tartja a halált.

Miksa császár tekintetét sohasem tudom elfeledni. Áttól a pilanattól fogva, hogy kocsija elhagyta a főteret, azt a benyomást tette reám, mintha keresne valakit. Talán azokra a kedve seire gondolt, akiket tenger-k választottak el tőle. Száz lépésnyire attól a helytől, amelyen a császár május 15-én megadta magát, a kocsi megállapodtak. Az elítéltek kiszálltak belőlük; a császár azzal e graciózus mozdulattal, amelyet annyira ismertünk, fölemelte kezét és letörülte kabátjáról az ut porát. A kivégzés helyén vályogból falat emeltek s a katonaságot négyszögben ez lé a fal elé állították föl. A halálra ítélteknek kijelölték helyeiket. Szóltanul álltak helyükre s szinte egykedvűen néztek a bírósági

személyre, aki most előbök lépve, fölolvasta halálos ítéletüket.

A fölolvastásnak vége volt, amikor a császár hirtelen így szólt:

— Szabad egy szót szólnom?

— Szabad, — volt a felelet.

A császár intett a fejével.

— Tazadom, hogy valaha szándékomban lett volna Mexiko rovására hatalmat szerezni. A pör, melyet ellenem indítottak, törvénytelen volt és a törvénytelen, melynek ítéletét most fölolvasta, illetéktelen. Jogom van ahhoz, hogy pártatlan bíróságot kérjek és kérem utolsó percemig.

A császár szavaira senki sem felelt. Elfordult tehát a bírótól és a kivégzéssel megbízott katonai csapatot vette szemügyre. Montemajor kapitány, a csapat parancsnoka, egy pillanattig szembe nézett a császárral, de aztán hozzá lépett és így szólt:

— A halált adom önnek, de ne legyen gyűlölet szívében ellenem. Szívem vérzik, de teljesítenem kell a parancsot.

— A császár mosolygott.

— Természetes, — mondta. — A katona teljesíti, amit parancsoltak neki. Köszönöm részvétét és kérem, teljesítse, amit parancsoltak önnek.

Megrázta a kapitány kezét s annyi aranyat nyújtott át a kapitánynak, mint ahány katona volt csapatjában, majd így folytatta:

következnek be, az se lenne baj. A minthogy már abban se volt különös, hogy Kristóffy beszéde, amelyet éljenekkel szegélyeztek, szinte elejétől végig a függetlenségi párt hibáira, obstrukcióira, túlzásaira, mulasztásaira és a választójog ellen elkövetett vétkeire mutatott rá. Az ellenkezőjét mondta, amit ők hirdettek, éreztek, tehát helyeselték.

Az ellentmondások, a lehetetlenségek eme kavargásában mégis van rendszer: annak következetes beigazolása, hogy nem lehet őket komolyan venni: a haragjuk nem árt, s a barátságuk nem használ. Nem csodálható, ha Kristóffy József a szíves fogadtatás dacára, a melylyel, a függetlenségi elvekre, s nem hallgatta el a multhan tapasztalt megbízhatatlanságukat. Ők bizonyoságát adták annak, hogy a nemzet ügyeinek vitelére, alkotásokra képtelenek. A választójog nagy harcában ők egészen mellékesek. Az általános választói jognak vannak hivatásai, vannak ellenségei. Ők, akik a holnap egy szeszélyében, apró cselvetésében épp oly lelkesen tudnának az ellenzők között dörögni, mint a milyen radikálisan most a hívek között járnak, — se az egyik, se a másik félre nézve nem számítanak.

Uj államtitkárok. Budapestről jelenti tudósítónk: A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király Kazy Józsefet földművelésügyi miniszteri államtitkárrá nevezte ki, Bartók József miniszteri tanácsosnak pedig az államtitkári címet és jelleget adományozta.

Politikai kis hírek. A Nemzeti Társaskör vasárnapi közgyűlésén kimondotta, hogy politikai klubba alakul át. — Zichy János gróf, kultuszminisztert tegnap Székesfehérvárott a munkapárt megalakuló gyűlésén ünnepelték. Zichy kijelentette, hogy a kormány az általános választójog alapján áll. Zichy elfogadta a kerület jelöltségét. — Apponyi Albert Mádon Bernáth Béla képviselőt támogató beszédet mondott. Támadta a kormányt, a melyet szívesen Bécsből zudítottak rá. — Justh Gyulát Nagybecskerekén nagy lelkesedéssel fogadták vasárnap.

— Tegyen nekem kapitány egyetlen szíveséget. Parancsolja meg legényeinek, hogy szívemet vegyék célba.

Végül a katonához fordult s emelt hangon így szólt:

— Isten veletek fiúk! Jól célozzatok!

Ezután megölelte két bajtársát s e szavakkal bucsuzott tőlük:

— A viszontlátásra néhány perc múlva a másvilágon!

E pillanatban, mintha gondolt volna valamit, megragadta Miramon kezét s így szólt:

— Tábornok, a császárok is meghajolnak a bátrak előtt. A diszhelyet önnek adom át.

At akarta adni helyét, de Miramon visszatartotta.

Mejia tábornoknak megköszönte szolgálatait, amit a tábornok néma főhajrással viszonozott.

A császár ekkor egy lépést tett előre, fölemelte fejét és harsány hangon kezdett beszélni:

— Mexikóiak! — mondta — rangombeli embereket a gondviselés vagy arra teremtett, hogy a népek boldogítói vagy áldozatai legyenek. Alnok gondolat nem volt agyamban, amikor közéték jöttem. Mexikóiak hívtak és én reményekkel sítelve jöttem közéték és abban a hitben, hogy szolgálni fogom azt a hazát, amelyet ma magaménak mondok Siromba azt az elégtételt viszem magammal, hogy annyi jót

Kristóffy József Aradon.

Nagygyűlés a Szabadság-téren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 11.

Kristóffy József volt belügyminiszter tegnap délután Aradon nagyszámu hallgatóság jelenlétében tartotta meg beszédét az általános választói jogról. A közgyűlés rendezőse lelkes fogadtatásban részesítette Kristóffy.

A volt belügyminiszter beszéde okos volt és rokonszenves. A függetlenségi pártot, amely sohase vette komolyan az általános választói jogot, épen ezért nem is elégitette ki teljesen Kristóffy, aki mindig komolyan szolgálta ezt a hatalmas eszmét.

A gyűlésen — hiszen ez természetes is — olyan férfiak is voltak, akik nem hivatásos Kristóffy politikájának, de akiket a térre vonzott a széles látókörű, érdekes politikai személye.

A tegnapi eseményekről ezt jelenti tudósítónk:

A fogadtatás.

Délelőtt tizenegy órakor a Szabadság-térről indult el a szervezett munkásság, hogy a budapesti gyorsvonattal érkező vendéget fogadja. Zeneszóval, zászlók alatt négyes sorokban vonult fel több száz munkás a pályaudvarhoz, ahol a vonat érkeztekor már életveszélyes tolongás keletkezett. mert sem a várócsarnokban, sem az állomás előtt egy talpalatnyi üres hely nem volt. Háromnegyed tizenkettőkor a rendező-bizottság tagjai kordont vontak a csarnokban, hogy a női küldöttségnek helyet teremtsenek. Az aradi hölgyek deputációját Losonczy Mariska, a szervezett női munkásokat Kovács Mariska, a makói nőket Kocsis Sándorné vezették.

Tizenkét óra husz percekor érkezett meg a Kristóffy és kíséretét hozó vonat. Nagy éljenzés fogadta a volt belügyminisztert, mikor egy első osztályú kocsi ajtajában megjelent. Levett kalappal, észrevehető meghatottsággal fogadta a hatalmas ovációt Kristóffy, akit a perrenre léptekor virágzár fogadott. Az éljenriadal csillapultával Kaszab Géza, a munkaadó szövetség főtitkára üdvözölte Kristóffy, mint az általános választójog legelső és előharcosát Arad falai között.

tettem, amennyi tölem telt. Mexikóiak! Legyen a vérünk az utolsó, amelyet e földön ki-ontanak és legyen hasznára új hazámnak.

Hátra lépett és kezét szívére téve, mutatta a célpontot.

Miramón lépett most elő. Gyönyörű fejét fölemelte, tüzes szemével végig nézett a tömegben és a hadesapatokon, mintha harcra akarná hívni őket s aztán harsányan, szinte kiáltva, így szólt:

— Mexikói katonák! Árukként halálra ítélték. E pillanatban, amikor életem már nem az enyém és a sir szélén állok, az egész világnak ezt üzenem: Sohasem voltam árulója hazámnak, hanem a rend barátja s harcosa. Becsületben halok meg. Vannak fiaim, ne merjétek azt mondani róluk, hogy apjuk gyalázatban halt meg. Éljen Mexikó!

A kapitány Escobadora pillantott, aki most intett a kezével, hogy teljesítse kötelességét.

A katonák lekapták fegyverüket. A tömeg eddig csendes morgása hirtelen vad, tiltakozó kiáltássá lett. De a tisztek kirántották kardjukat s a csönd legott helyreállott. Néma, szörnyű csönd volt...

— Éljen a császár! — kiáltotta most hirtelen Miramon.

— Carlotta! Carlotta! — sóhajtott a császár.

A fegyverek eldőrdültek.

Az üdvözlést Kristóffy a következő szavakkal köszönte meg:

— Igen tisztelt Barátaim! Hálásan köszönöm az igen tisztelt szónok urnak Aradváros demokratikus polgársága és dolgozó munkássága nevében kifejezett szíves üdvözlését. Örömmel feleltem meg az önök felhívásának és örömmel jöttem ide Aradra azon nagy eszmének a szolgálatában, amely mindnyájunkat összeköt és remélem, hogy sikerülni fog a mai napon ezen nagy eszmének a tisztaságát, amelyet az utolsó időben annyian igyekeztek elhomályosítani, remélem, hogy sikerülni fog ezen nagy eszmének a maga nagy horderejét, a maga nagy fontosságát Aradon, a mai napon ismét aktualissá tenni. Nagyon köszönöm Aradváros polgárságának és dolgozó munkásnépének itt a küszöbön megnyilvánult szíves vendégiaszeretétét.

Ezután a hölgyek virágcsokrokat nyújtottak át neki.

Kristóffy nagy kíséretével a Fehér Kereszt elé érkezett. Itt új virágzár érte Kristóffy, aki a tömeg folytonos éljenei között lépett le a kocsirol és ment fel a részére fentartott első emeleti erkélyes szobába. Kristóffy az erkélyrol köszönte meg az ünnepeltetést.

A makóiak, nagylakiak, az aradi nőtisztviselők, aradi munkások és aradi kisiparosok és kiskereskedők küldöttségének tisztelgését fogadta ezután.

A nagygyűlés.

Délután három órakor a vértanúk szobránál tartották meg a nagygyűlést, melyet Bak Sándor, a munkásbiztosító pénztár igazgatója nyitott meg és felkérte Kristóffy beszéde elmondására.

Kristóffy beszéde.

Tisztelettel köszöntöm — mondá — Aradváros demokrata érzelmű polgárságát és dolgozó munkásnépét legelőbb a lelkes és fényes fogadtatásért, melyben részesített és amelyen fogadtatás-hoz én, őszintén megvallom, szokva nem vagyok, mert az ily fogadtatás csak a nemzet bálványainak jár ki és nem nekem, akit felforgatónak, exellenciás szocialistának tartanak mindazok, kik ezt a szép hazát a maguk részére kizárólagosan lefoglalni akarják. Köszönöm azután, hogy Arad polgársága és derék munkássága alkalmat nyújtott nekem arra, hogy hosszu, reám nézve kínos hallgatás után a nyilvánosság előtt ismét felszólaljak és azt a nagy eszmét az általános választójog eszméjét, melyet a magyar közélet forogatójába vettem, amelyet jó és rossz szándékkal annyian igyekeznek meghamisítani, a maga tisztaságában ismét helyreállítsam.

Valóban úgy érzem most magam, mint egy modern Prometheus, aki egy darab világgosságot elloptam a naptól, de azért súlyosan kellett megbűnhődnöm; mert éveken keresztül a darabontizmus sziklájához láncolva vályták a keselyük testemet és lelkeket és nem mozdulhattam mind a mai napig, amikor Arad város polgársága és dolgozó népe láncaimtól megszabadított, amiért örökké hálás fogok maradni.

(A helyzet okai.)

Ha Magyarország áldatlan viszonyaiból a helyes és egészséges kivezető utat megtalálni akarjuk, először is tisztába kell jönnünk az okokkal, melyek az országot mai szerencsétlen helyzetébe sodorták. Eme okok visszanyulnak egészen a kilencvenes évekig, mikor a parlamentarizmus első zavarai jelentkeztek, amely zavarokat, parlamenten kívül, a széles néprétegek szociális elégtelenségének egyelőre szórványos kitérésai időrendben és állandó következetességgel kísérték. Megállapítható ebből már ekkor az a történeti igazság, hogy a magyar parlament belső zavarai és a nép szociális és gazdasági elégtelensége mindig egybe esett. Ez időben vette át Bánffy az ország kormányát, de egyuttal átvette a szabadelvűpárt üres éléskamráját is, melynek tartalma kimerült az egyház politikai reformmal. A szabadelvűpárt akkor már program nélkül állott s részben ez, részben a néprétegek elégtelensége Bánffy arra készítették, hogy erélyesebb választásokat rendez-

zen, ami a parlamentben súlyos válságot idézett elő s kitört egy példátlan heves obstrukció, mely Bánffy és kormányát eiseperle.

És itt megállapíthatjuk másodízben a fentebb jelzett történeti tény, mert az obstrukcióval egyidejűleg Hódmezővásárhelyen, Battonyán és a Bodrog-közön véres zendülések fordultak elő, amelyeket csak osztrák szuronyával tudtak elnyomni. Bánffy után Széll jött a maga kompromisszumos módszerével, áude alatta az obstrukció még szélesebb mederben folytatódott. S ekkor történt, mint bizonyossága megint a már két ízben történt történeti ténynek, hogy a nép küldöttei sűrűn jelentkeztek a parlament kapuja előtt s szónokaik felpanaszolták a gazdasági és szociális bajokat s jogokat követeltek a nép számára.

Majd jött Tisza (Egy tiszteletlen közbeszólásra megjegyzi Kristóffy: tiszteljük ellenfeleinket, mert azzal magunkat tiszteljük meg.) Tisza erős kézzel jött, hogy letörje a parlamenti anarchiát. Nagyszabású küzdelmet indít a házszabályrevízió érdekében, de a küzdelem, mely november 18-ika éjjelén érte el tetőpontját, ama bizonyos december 13-ikával végleg bezáródott s a házszabályrevízió összetört parlamenti butorok alatt lelte sírját. A téli választás nemcsak Tiszát magát, hanem az egész szabadelvű pártot is elsöpörte.

Össze kellett omolnia a nagy multa pártoknak, mert semmi sem volt a tarsolyában, nem végzett reformatori munkát, mely a széles néprétegek érdeklődését és rokonszenvét felkelthette volna. A koalíció többségre jutván, eleinte nem volt olyan helyzetben, hogy egyúttal kormányzó többség is lehessen. Kitört a konfliktus a korona és nemzet többsége között. A végzet utjai ekkor állítottak engem egy felelősségteljes állásba, melyben nekem is befolyást kellett gyakorolnom a válság megoldására. (Éljénzés.)

Tisztán láttam, hogy minden, ami a felszinen történik, csak azoknak a mélyebbenrejlő bajoknak a tünete, melyek a széles népréteg szociális és gazdasági elégtelenségében lelik magyarázatukat. Tisztán láttam, hogy a mai parlament már csak romolhat, de nem építhet, (Ugy van), árthat és sebeket üthet, de használni nem tud. — És tisztán láttam, hogy itt már csak a széles néprétegeknek a kielégítetlen és kiszorított gazdasági faktoroknak az alkotmány sáncaiba vonása segíthet. Választhatam volna azt az utat is, mely akkor a diósóság köveivel volt kirakva és a népszerűség virágaival volt behintve és én mégis a másik utat választottam, habár előre tudtam, hogy ezért támadás és üldöztetés lesz a részem. Tudtam, hogy a megindítandó harc nem az eszmék, a gondolatok nemes harca lesz, hanem elfajul az éhes gyomrok harcává, de azt is tudtam, hogy én elbukhatom ebben a harcban, de politikai holttestem felett a modern új Magyarország fog felépülni. (Hosszan tartó éljénzés és taps.) Ezzel a tudattal léptem be ama legmagasabb helyre, hol a népek sorsát intézik s így szóltam:

(Király és nép.)

— Uram, Királyom! Amit szép Magyarországon most látsz, mind azt a sok bajt, ami a felszinen van, egy mélyebben fekvő betegség idézte fel, mely a nép szociális és gazdasági elégtelenségében rejlik. Ez teszi munkaképtelenné a parlamentet.

Engedd meg Uram, Királyom, hogy a feltörekvő, kiszorított gazdasági osztályok, a nép és munkásság is szóhoz juthasson, hogy a maguk baját, szenvedéseit elmondhassák és azok orvoslásában közreműködhessenek. (Éljénzés és taps.) A történeti igazságnak tartozom azzal a kijelentéssel, hogy bölcs, jó öreg királyunk volt az első, aki erre a tanácsra hajlott. (Felkiáltások: Éljen a király!) De nem így gondolkodtak az akkori osztrák államférfiak, akik azon időben Ausztria sorsát intézték. Kötelességem egy igazságot leplelni. (Halljuk, halljuk!) mert ennek a választójog további kezelésében nagy fontossága van. Ellenfeleink ugyanis nos-untalan azt hajtogatják, hogy az általános választói jog eszméje a Gross-Österreich eszméjéből fakad, hogy ezt bécsi tiltakoztatni kell eme állítás ellen és nemcsak becsületemre, hanem mindarra, ami blottem szent, állítom, hogy nemcsak nem segítette elő semmi bécsi kéz eme eszme felvetését, hanem ellenkezőleg, az akkori osztrák államférfiak mindent elkövettek, hogy ezt a tervet megbiúsítsák.

Állítom, hogy az általános választói jog eszméjének első osatját éppen Béccsel és az osztrák államférfiakkal kellett megvívni. És ezeknek a

köröknek sikerült a legfelsőbb helyen olyan meggyőződést kelteni, hogy aztán a magyar választási jog kérdésében a döntés kedvezőtlen volt.

Le kellett vonni ebből a következtetést és lemondottunk. A korona a koalícióhoz fordult, mellyel a tárgyalások az emlékezetes szeptember 23-ra vezettek. Kényszerhelyzet állott be most a választói jog kérdésében. Kijelentettem, hogy csak akkor vállalom a felelősséget, ha legfelsőbb meghatalmazást kapok arra, hogy az általános egyenlő, titkos választói jog kormányprogram gyanánt proklamálható. Kijelentettem, hogy további felelősséget csak úgy vállalok, ha felhatalmazást kapok, hogy az általános választói jogról törvényjavaslatot terjeszthetek elő. A helyzet most már a kényszerűség folytán úgy alakult, hogy a legfelsőbb döntés az általános választói jogra nézve ekkor kedvező volt. Itthon azonban az állapotok ekkor már annyira elvadtak, hogy sikerült a magyar társadalom egy részében az eszme ellen izzó gyűlöletet kelteni s be kellett látnom, hogy kénytelen vagyok a küzdelmet egyelőre abban hagyni. De ezt csak úgy tehettem, hogy az általános választói jog kérdését a politikai válság megoldásának középpontjába helyezzem.

Ez a szándék sikerült is és azon tárgyalásokban, melyeket a korona és a szövetkezett többség között közvetítettem és befejeztem, az általános választói jog kérdése a paktum bázisává lett. A koalíció ígéretet tett a királynak és a népeknek, hogy az általános választói jogot törvénybe iktatja. A koalíció uralmának négy esztendejét azonban ebben is csalódott remények és szétört vágyak jellemzik. És most egy új korszak küszében állunk. Minden mentő gondolat elsorvadt, minden terv elbukott, csak az általános választói jog lobogtatja zászlaját.

Tudjak, hogy a magyar válságnak és a parlamenti anarchiának orvoslására három eszme merült fel. A házszabályrevízió, a nemzetközösségi és az általános választói jog. A három közül csupán a harmadik bizonyult igazi mentőgondolatnak, amely már többé nem is gondolat, hanem egy létező és való állami szükségesség, amelyet elkerülhetetlenül meg kell valósítani. És most felvetem azt a fontos kérdést, hogy miért lett állami szükségesség Magyarországon az általános választói jog.

Az általános választói jog az egyetlen és talán az utolsó mentőeszköz, hogy a magyar válságot megoldjuk és a parlamenti kibontakozást létrehozzuk. Az egyetlen eszköz arra, hogy a meddő közjogi harcokat megszüntessük, melyek az ország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének legnagyobb akadályai.

Állami szükséglet az általános választói jog azért, mert ez megszünteti az obstrukciót. Általános tények és külföldi példák is bizonyítják, hogy a szűk választói jog alapján szervezett parlamentek meleg ágyai az obstrukciónak. Csupán a széles alapon szervezett parlamentben lehet a többségnek diadal aratnia, mert itt a kívül álló méptömeg már a maga akaratának megnyilvánulását látja a többség akaratában. Állami szükséglet az általános választói jog azért is, mert ez fogja létrehozni a király és nemzet közötti egyetértést. Mert, a mikor az általános választói jog megszünteti a meddő közjogi harcokat és helyökre a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődést helyezi, ezzel létrehozza a meggyezést a nemzet és a király közt. És az általános választói jogot nemcsak a nép, hanem a király is akarja. (Éljen a király!)

Állami szükséglet továbbá az általános választói jog azért is, mert ez a nagy gondolat fogja egybeolvasztani Magyarországon a politikai nemzetnek és népek fogalmát. Tudvalevő, hogy Magyarországon ez a két fogalom éppen nem fedi egymást.

(Nemzetiségi kérdés — gazdasági kérdés.)

Az általános választói jog meg fogja szüntetni Magyarországon a nemzetiségi torzalkodást, sőt állítom, hogy a nemzetiségi kérdést is véglegesen megoldja.

Mert a nemzetiségek kulturális fellendülésével és gazdasági fejlődésével a nemzetiségi törekvések alkatrészeire hullanak és minden szétszabdó rész az önformációhoz tapad, ahol gazdasági és szociális érdekeit kielégítve látja. Így elérjük a gazdasági egységet, melyben megszületik a politikai nemzet egysége. És akkor megszűnik a két-szintű politika is, melyet a nemzetiségi kérdésben követnek Magyarországon. Mert nálunk edes testvéreknek hívják a nemzetiségeket közül azokat, akik a mi politikai pártjainkba lépnek és agi-

tátorok, akik az egyes politikai pártok keretein kívül állanak. Politikai és kormányzati lapasztalataimból állíthatom, hogy Magyarországon kifelé gravitáló, irredentista agitátorok nincsenek s akik agitálnak, azok csak fajuk kulturális és gazdasági fejlődéséért küzdenek, ehhez pedig joguk van. (Éljénzés és taps.) Állami szükséglet az általános választói jog, mert megérjük az általános Magyarországon azt, hogy tiszta választások lesznek.

Felvetem most a második nagy kérdést: miért kell nekünk polgároknak és dolgozó népnek az általános választójog. Megszünteti az oligarchia uralmát. Ama néhány száz család kezéből, melyek öröklött joron intézik az ország sorsát, az egész nép, az egész nemzet kezébe jut a politikai befolyás.

Szükséges nekünk polgároknak az általános választói jog, mert ez fogja igazán a nemzet egész intelligenciájának kezébe juttatni az állam sorsának intézését. Nem igaz, hogy az értelmiség vezető szerepét feltelni kellene az általános választói jogtól. Ellenkezőleg, ez fogja igazán az egész értelmiség kezébe juttatni a vezetést. Mert az az intelligencia, mely most a közhatalmat kezeli, nem az egész értelmiség, csak az értelmiségnek egy szűk része, mely földbirtokosokra, jogászokra és kapitalistákra támaszkodik. Az általános választói jog az értelmiség egész területét fogja bevinni a parlamentbe s akkor nemzeti törekvéseink is más eredményeket fognak felmutatni, mert ez az értelmiség a maga egész erejével fog azokért szikra szállani.

Az általános választói jog fogja megszüntetni Magyarországon a szociális elégtelenséget. A parlamentbe kerülnek a nép széles rétegei, hol bajukat, szenvedéseiket maguk felpanaszolhatják és orvosolhatják, akkor elkövetkezik az üdvös és hasznos munka kora, fellendül az ipar és kereskedelem, lesz munka és kenyér és a kivándorlási irodák busás jövedelme megszűnik.

Szükséges nekünk polgároknak az általános választói jog, mert ez az egyetlen útja és módja a magyar polgári állam megteremtésének. Szükséges, hogy a szervezett munkásság bejuthasson a parlamentbe s nem kell attól tartani, hogy ez a parlamenti kereteket szétfeszíti. Ha e félelemnek alapja lenne, akkor Németországban régebb Bebel volna a miniszterelnök és Franciaországban nem lenne kapitalista állam.

Szükséges az általános választói jog a polgári demokrácia szempontjából, mert ez fogja általános gazdasági berendezésünket. A parlamentben ugyanis ma csak olyanek vannak, kik csak a maguk érdekeit védik, ezért a gazdasági kérdések is, mint közjogi kérdések kerültek előtérbe. Am ha majd az önálló vánterület megszűnik közjogi kérdés lenni s mint kenyérkérdés gazdasági beállításban jelentkezik s ha majd csak arról lesz szó, hogy az ipari és a gabona vámoikat felemeljük-e vagy lecsökkentjük: akkor ezem kérdések is más kezelésben és elintézésben fognak Ausztriában részesülni.

Az általános választói jog fogja Magyarországon az önálló magyar kulturát megteremtteni, nemcsak irodalmi, művészeti, hanem tisztaikai téren is.

Azzal fejezi be beszédét Kristóffy, hogy néhány helyi politika hozta őt Aradra. Nem akar beavatkozni az itteni pártpolitikai küzdelembe, azért jött, hogy felhívja Arad polgárságát és dolgozó népét, párt és nemzetiségi különbség nélkül az általános egyenlő titkos választói jog nagy eszméjének propagálására és támogatására. Mert ezen eszme egyaránt elfér a hatvanhét és negyvennyolc keretében, sőt azt hiszem, végzé, hogy a polgári Magyarország e két nagy közjogi alap összeolvadásából fog megszületni.

Ezután Bak Sándor előterjesztette a következő határozati javaslatot:

Határozati javaslat.

Arad város polgársága és munkássága az Aradon 1910. évi április hó 10-én tartott négyülésen Kristóffy József, volt belügyminiszternek, az általános, egyenlő és titkos választójogot kormányprogrammá tevő államférfiúnak nagyhatású beszéde után kimondja, hogy: az általános, egyenlő és titkos választójognak minden mást megelőző törvénybe iktatását legelső rangú törvényhozói kötelességnek tartja.

E meggyőződésből kifolyólag azt is kimondja, hogy elvárja minden képviselőtől, de elvárja Arad város esetleg megválasztandó képviselőjétől is, hogy az általános, egyenlő és titkos választójog-

nak törvénybeiktatását elsőrangú kötelességének fogja tartani.

A határozati javaslatot elfogadta a népgyűlés. Az elnök aztán még a zilahi kisiparosok, a kolozsvári iparosok, a nagyváradai kisiparosok és a losonci iparosok üdvözlő sürgönyeit olvasta fel. Kristóffy a szállóbeli lakásáig több száz főre menő embertömeg folytonos éljenzés közepette kísérte el.

Kristóffy a fél tíz órai vonattal kíséretével együtt Budapestre utazott.

Választási mozgalmak.

Visszalépett Mangra román ellenjelöltje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 11

Megírjuk, hogy a nagyszabeni román konferencia a magyarországi kerületben Mangra Vazul nagyváradai püspöki helynök, a munkapárt jelöltjével szemben Grozda Aurél dr. butyinyi ügyvédet léptette fel. Most Grozda a *Lupta* című román lapban nyilatkozatot tesz közzé, amelyben kijelenti, hogy a körülményekkel számot vetve, a jelöltséget nem vállalja el. Mangra egyedüli ellenjelöltje Korda Andor függetlenségi, aki a legutóbbi ciklusban képviselte a kerületet.

Solymossy Ödön báró, a soproni nemzeti munkapárt jelöltje vasárnap tartotta meg Sopronban programbeszédét. A választók Solymossy bárót a pályaudvaron ünnepies fogadtatásban részesítették. Solymossy báró a kaszinó nagytermében mintegy 1500 főből álló választóközönség jelenlétében mondott programbeszédet. A terembe lépve, nagy lelkesedéssel fogadták és a hölgyek a karzatról virágcsokorokkal üdvözölték. Szilvássy Márton dr. üdvözlő szavai után kifejtette programját, melyben az általános, egyenlő választójog hívének vallotta magát, a városokban titkos szavazással. Protestáns létére követeli a katolikus autonómiát, a szekularizációt pedig ellenzi; követeli a városok nagyobb arányú állami támogatását, az ipar és kereskedelem fellendítését, a győrsopron-ebenfurti vasut államosítását, állami és törvényhatósági tisztviselők fizetésének javítását, de egyúttal a felesleges állások megszüntetését. A beszéd még a radikálisokra is lelkesítően hatott.

Vasárnap délután 2 órakor alakult meg a nagykanizsai nemzeti munkapárt. Tallián Vilmos földbirtokosnak ajánlják fel a mandátumot. Nagy bizottságot küldtek ki, hogy 17 óra felkérjék Talliánt a jelölés elfogadására.

Vasárnap tartotta programbeszédét a komáromi nemzeti munkapárt jelöltje, Szivák Imre dr. A jelölt 12 órakor érkezett Budapestről és a nagy eső dacára is mintegy 200 tagja a munkapártnak vonult ki a pályaudvarra. Délután a Vigadó nagytermében tartotta meg Szivák programbeszédét. A haladás biztos bázisul a 67-es alapot jelölte meg, amelyen az ország vagyoni megerősödését, nagyságát, függetlenségét öntudatos nemzeti munkával kell, hogy megszerezze. Végül a jelöltséget köszönettel elfogadta.

Nagyváradról jelentik: A bihari kerület munkapárti jelöltje, Várady Zsigmond dr. Fugyivásárhelyen és Fugyiban mondta el programbeszédét. A jelölt érdekében Achim András is szónokolt.

A hosszupályi kerület munkapárti jelöltje, Beóthy László dr. bejárta a kerület községeit, a hol mindenütt lelkesen fogadták.

Szatmárnémetiből jelentik: A nemzeti munkapárt tegnap tartotta jelölt gyűlését. Tekintettel arra, hogy sem Vajay Károly dr. polgármester, sem Tankóczy Gyula főkapitány a jelöltséget nem vállalta, Keresztszeghy Lajos dr. ügyvédet jelölték, aki a jelölést elfogadta. Keresztszeghy ellenjelöltje Kelemen Samu szatmári ügyvéd.

Titelből jelentik: A nemzeti munkapárt Zákó Milán nyug. főispánt jelölte.

Szamosújvárról jelentik: A Vigadó nagytermében több választó részvételével jelölt gyűlést tartottak, amelyen a kerület volt képviselőjét, Dániel László újpárti jelölték.

Szekszárdról jelentik: Batthyány Tivadár

gróf nagy tömegű választópolgárság előtt mondotta el Szekszárdon programbeszédét. A város négyes díszfogatán vonult be Batthyány.

Beszédek özöne.

Hollót megkergették Félegyházán.

Távirati tudósítás.

Arad, április 11.

A választások előtt megindult vehemens harcnak egyik jelentős dátuma volt a vasárnapi nap. Az összes parlamenti pártok vezető férfiai beszédeket tartottak az ország különböző városaiban. Holló Lajost, aki szülővárosában és választókerületében programbeszédet akart mondani, kellemtelen meglepetés érte: a választói megkergették a piactérről, a népgyűlés színteréről.

Mai tudósításunk ez:

Dániel Tibor báró főispán beiktatása.

Versec város közönsége fényes ünnepségek közt iktatta be főispáni méltóságába Dániel Tibor bárót. A polgárság vallás- és nemzeti-ségi különbség nélkül lelkes fogadtatásban részesítette az új főispánt. A város már tegnap zászló-diszt öltött. A pályaudvaron az esős idő dacára több ezer főre menő közönség várakozott a főispán megérkezésére. Mikor délután 5 óra 20 perckor a temesvári vonat berobogott, dörgő éljenzés és zsviózás hangzott fel. Rezuca István dr. polgármester a város közönsége nevében lelkes szavakkal üdvözölte Dániel Tibor báró főispánt, aki meleg beszéddel mondott köszönetet.

Ezután az impozáns menet élén, festői szépségű bandériummal, bevonult a városba. Esti 6 órakor a főispán fogadta a városi tisztikar tisztelegését. Rezuca dr. polgármester üdvözlő beszédében hangsúlyozta, hogy a város tisztikara, mely mindenkor lelkes odaadással és hazafisággal teljesítette kötelességeit, a munka új áldásos korszakát reméli az új főispán hivatalba lépésétől.

Dániel Tibor báró főispán biztosította a tisztviselői kart, hogy benne nemcsak a kötelesség teljesítésére tekintő főnököt, hanem jóakaró barátot is fog találni, aki minden egyes tisztviselő komoly törekvéséből és buzgalmából méltányolni tudja.

Meleg szavait lelkes éljenzések követték.

Esti nyolc órakor a verseci férfi dalegylet, Renger Frigyes karnagy vezetésével, a szerb egyházi dalegylet Szeifert Vilmos vezetésével és a Magyar Dalkör Ferch Vilmos vezetésével szerenádót adott a főispán tiszteletére.

Ezután a Baross-szállóban ismerkedési est volt.

Ma d. e. 9 órakor vette kezdetét a beiktató közgyűlés a városházán. A közgyűlést Rezuca István dr. polgármester nyitotta meg. A beiktatáson az összes szomszédos törvényhatóságok képviseltették magukat.

Dániel Tibor báró főispánt küldöttségileg hívták meg a közgyűlésre, mire a közönség, a főispán vezetése alatt, a római katolikus templomba vonult, hol Lászlóffy apát gyöngéklése miatt Eendrényi Imre segédlelkész celebrálta az ünnepi misét. Ezután a gör. kel. szerb székesegyházban tartott szentmisén vett részt a közönség.

Fél 11 órakor folytatták a beiktató közgyűlést. Mindenekelőtt Dániel Tibor báró főispán letette az esküt, Keszirovics Iván főjegyző előmondása mellett.

Ezután Rezuca István dr. polgármester tartalmas, szép beszéddel üdvözölte a főispánt.

A polgármester beszéde után Miletics Szlavkó dr. a szerb lakosság nevében kifejtette,

hogy a szerbek ugyan nincsenek bizalommal a kormány iránt, de bizalommal üdvözli az új főispánt, azon reményben, hogy a békés egyetértésnek lesz a híve.

Nagy érdeklődés és feszült figyelem közepette emelkedett ezután szólásra Dániel Tibor báró főispán:

— Az ország ezen exponált délvidéki emporiumának balkormányzása csak úgy lehetséges, ha az a város érdekeinek megfelelő, áldásthozó és ha összhangban áll a kormány intencióival is. A politikáról ez alkalommal nem akar szólni, de egy politikai kérdésben precizirozni óhajtja nézetét: a nemzeti kérdésben. Ő ismeri és méltányolja a nemzetiségek jogait és mint ezen ország állampolgárainak érdekeit, méltányos óhajait szíven viseli addig, amíg törekvéseik becsületesek, szándékuk tisztességes és a magyar nemzeti állam hű polgárai. Bizik a nemzetiségek hazafiságában, mert az ország érdeke első sorban az ő érdekük is. Kulturális missziójuk teljesítésében, vallásuk gyakorlásában korlátozni nem fogja őket, amíg az egységes magyar nemzeti állam jogait respektálják.

A város önkormányzati jogát épen fogja tartani, de megkívánja a tisztviselői kartól, hogy pontosan és lelkiismeretesen teljesítsék kötelességeiket, a nagy közönséggel szemben pedig legyenek előzékenyek. Biztosítja a tisztviselői kart támogatásáról, de kijelenti, hogy a kötelességmulasztást — amennyiben előfordulna — teljes szigorral fogja megtorolni.

Beszéde végén meleg szavakban köszöntötte meg az üdvözlést és elfoglalta a főispáni széket.

Keszirovics Iván városi főjegyző ezután német és szerb nyelven tolmácsolta a főispán szavait, mire déli 12 órakor a közgyűlés véget ért.

A küldöttségek tisztelésére került erre a sor. Huszonöt küldöttség járult a főispán elé.

Déli 1 órakor a Glücksmann-féle szálló dísztermében lakoma volt. Délután hat órakor a főispán és kísérete, valamint a küldöttségek Pancsovára utaztak, ahol holnap megy végbe a beiktatás.

Serényi gróf Miskolcon.

Miskolcra táviratozzák: Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszternek, Miskolcon ahol képviselőjelölt, ma fényes fogadtatásban volt része.

Serényi gróf hosszabb beszédet tartott, amelyben elsősorban megköszönte a szíves fogadtatást, majd rövid visszapillantást vetett a politikai helyzetre. Tiltakozik a vád ellen, hogy a kabinetben az egyetértés megbomlott volna és Tisza gróf és barátai között nézeteltérés volna. A kabinet tagjai minden tekintetben egyformán éreznek és gondolkoznak és ha kis részletekben vannak és némi differenciák, azokat a nagy célra való tekintettel ki fogják egyenlíteni.

Kifejtette ezután, hogy az általános választói jog híve, de csak addig, míg a magyar szupremáciát biztosítva látja.

Este banket volt a miniszter tiszteletére.

Megzavart beszámoló.

Félegyházáról táviratozzák: Tegnap akarta Holló Lajos beszámolóját elmondani az itteni piactéren. A téren összegyűlt tömeg óriási lármával megakadályozta Holló beszéde elmondásában, mire Holló kénytelen volt hűveivel másik teret felkeresni, ahol nagy viszontagságok között végre elmondotta beszédét.

Félegyházáról különben legközelebb küldöttség utazik Budapestre és a kerület mandátumát Kazy József államtitkarnak felajánlja. Beszélnek, hogy Márton József törvényszéki bíró is fellép munkapárti programmal.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

Tisza István a koalíció bűneiről.

Justhék „erkölcstelen szövetsége”. — A debreceni riadó.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, április 11.

A három debreceni választókerület nemzeti munkapártjai vasárnap délután jelölő-gyűlést tartottak, amelyen a három párt meghívására Tisza István gróf is megjelent.

Tisza gróf Debrecenben csaknem két óra hosszáig tartó, hatalmas koncepciójú beszédet mondott. Ostorozta a koalíciót és lesújtó kritikát gyakorolt Justhék ama szövetsége ellen, amelyet a szerbekkel és az idegen nyelvű polgárokkal kötöttek. A bevonulásnál természetesen az éretlen suhancok és utcai csöcselék éktelenül ordítottak, dobálózottak.

A debreceni ünnepekről ezt jelenti tudósítónk:

A fogadtatás előkészületei.

Tisza István gróf vasárnap reggel indult el Budapestről. A Nemzeti Társaskör tagjai közül kíséretében voltak Berzeviczy Albert, László Mihály dr., Hegedűs Kálmán, Czobor Gyula, Balla Gyula, Reck Géza, Miskolczy Imre, Angyal József, Kis Ernő, Ferenczy Elek, Tetétleni Ármán dr.

Debrecenben Tisza István grófnak és kíséretének fogadására nagy előkészületeket tettek. A három párt vezetősége kivonult a pályaudvarra, amelyet már félórával a budapesti déli gyorsvonat megérkezése előtt tömegesen lepott a közönség. A várakozók a pályaudvar peronján és a másodosztályú váróteremben gyűltek össze, ahol a hivatalos fogadás történt.

A pályaudvar mögötti térségen is több száz főnyi közönség gyűlt össze, a rendőrség azonban a pályaudvar körül a teret nagy kiterjedésben szabadon tartotta. A tüntetések és rendezavarások megakadályozására igen nagy előkészületeket tett a rendőrség és a csendőrség. A pályaudvaron, a bevonulás egész utvonán és az Arany Bika-szálló előtt rendőrök és feltűzött szuronyú csendőrök állottak közel egymáshoz. A pályaudvar közelében és az Arany Bika-szálló melletti utcákban lovascsendőrség állott készenlétben.

A bevonulás.

A Tisza István gróftól és kíséretét hozó vonat déli 12 óra 15 perckor érkezett meg kevés késéssel. Domahidy Elemér debreceni főispán Püspökladányig eléje utazott Tisza István grófnak.

A beérkező vonatot az egybegyűlt közönség óriási éljenzéssel és kalaplengetéssel fogadta és a vonatból kiszálló Tisza István gróftól és kíséretét az állomási épület másodosztályú várótermében üdvözölték, ahol a debreceni munkapártok nevében Szilágyi Imre ügyvéd köszöntötte Tisza gróftól.

A bevonulás alatt az utvonalon nem volt semmiféle számbavehető tüntetés. A pályaudvar mögötti téren néhány suhanc dobott ugyan követ az első kocsira felé és néhányan abugolták a bevonulókat, a rendőrök és csendőrök azonban hamarosan rendet csináltak és az egész, az Arany Bika-szállóig vezető utvonalon az utca teljes nyugodtsága mellett hajthattak végig a fogadóig.

A szálló előtt csoportosuló nagyobb tömeg

abug-kiáltásokkal, fűtüléssel és néhány ködobálással fogadta a kocsikat. Egy dobás a főkapitány mellét érte, akinek belső zsebében összetört a szemüvege. A tömeg a vasutról érkező fogatok beérkezése után is tüntetett még a szálló előtt egy darabig.

Egy Szabó József nevű rendőrt parittyadobással véresre is sebeztek. Tisza István gróf és a kíséret legnagyobb része ekkor már a szállóban volt. A tüntetők a kiabálást és a dobálást folytatták tovább.

Közben azután a debreceni szocialista párt vezetője felállott egy kórakásra és beszélni kezdett a néphez. A rendőrök odamentek, lekényszerítették őt, s mivel erre a tömeg magatartása fenyegető kezdett lenni, a mellékutcákban elhelyezkedett lovasrendőrség attakot intézett a tömeg ellen, amely erre hátrább szorult a szállótól helyreállott a rend. A bevonulás alatt öt embert letartóztattak, akiket bevitték a rendőrségre, ott azonban igazolás után szabadon bocsátották őket.

Az alakuló gyűlés.

A délutáni jelölő-gyűlést Komlóssy Dezső pártelnök nyitotta meg. Utána Jászy Viktor jogakadémiai tanár terjesztette elő az intézőbizottság javaslatát, amely szerint a harmadik kerület jelöltjéül Láng Lajos titkos tanácsost ajánlja.

A gyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta. Azután Berzeviczy Albert beszélt a koalíció négyévi kormányzásáról. Majd ezt mondotta:

— Nem akarjuk restaurálni a régi pártkezeket, nem akarunk egyszerűen a hatalomba beültetni régi embereket, készséggel fogunk kezdeni mindenkivel, aki velünk egyetért, hogy első feladat gyanánt a megrendült alkotmányos életünket a maga szilárd medrébe visszatereljük, a király és nemzet közti békés egyetértést ismét helyreállítsuk, a nemzetet a munkálkodás útján a felvirágzás, a fejlődés útjára vezessük.

Berzeviczy után Tisza István gróf emelkedett szólásra. Percekig tartott, amíg a zajos és meleg ovációtól szóhoz juthatott.

Tisza beszéde.

A koalíció munkásságának bírálatával kezdi. Majd így folytatja:

— A mi meggyőződésünk követése mellett hívjuk fel a bajok leküzdésére, a veszélyek elhárítására a jog megmentésére a nemzetet. Ezek után az előzmények után azt hiszem, elvárhatjuk azoktól a magyar hazafiaktól is, akik nem mindenben osztoznak a mi nézetünkben, akik nem mindenben helyeslik a mi meggyőződésünket...

Egy hang: Eljen az általános választói jog!

Felkiáltások: Ki vele! Éljen Tisza!

Tisza István gróf: ...elvárhatjuk azoktól a magyar hazafiaktól is, hogy ha megküzdik velünk eltérő nézeteik tisztességes harcát, a mi meggyőződésünk tisztaságát, hazafiságunknak őnzellenességét, törekvéseinknek becsületes voltát ne vonják többé kétségbe. (Tetszés.)

Egy hang: A néppel! A választójog kell a népnek!

Élénk felkiáltások: Ki vele! Dobják ki! Éljen Tisza! (A közbekiáltót eltávolítják a tereméből.)

Tisza István gróf: T. uraim! Én azt kérem az uraktól, hogy egyelőre még hagyjuk békében a mi t. polgártársunkat. (Lelkes éljenzés.) Az én t. polgártársam azt mondja, hogy a nép. Hát kérem, én nem vagyok a nép, de az én t. polgártársam sem a nép. Én egy szerény, igénytelen tagja vagyok a népnek. (Lelkes éljenzés.) Az én t. polgártársam talán egy kevésbé szerény és kevésbé igénytelen tagja. (Élénk derűtség és lelkes éljenzés.) Én ezért tisztelettel arra kérem az én igen t. polgártársamat, (Felkiáltások: Már kint van! Derűtség.) ha kint van, sajnálom, (Derűtség.) de

nem tehetek róla. Ha benn volna még, akkor arra kérném, hogy helyezkedjünk egyelőre a jogegyenlőség talajára és bízzuk a népre, hogy majd a választások alkalmával nyilvánítsa a maga akaratát. (Lelkes éljenzés.)

Ezután a Justh-párt politikájával foglalkozik.

— Hát én tisztelettel kérdem, — mondta — hogy mi jogon nevezi ez a párt függetlenséginek magát, ha csak nem azon a jogon, hogy mindentéle közjogi törekvéstől teljesen függetlenné tette magát. Sorra veszi a függetlenségi párt által elhagyogatott elveket, amelyeket élesen megkritizál.

A választási jogról ezt mondta:

(Justh szövetségei.)

— A választójog kérdésében Justh Gyulának, ha vannak szövetségei is Bécsben, nem a magyar király környezetében vannak, hanem azokban a magyarfaló osztrák körökben, melyek igenis a választói jognak ultra radikális megoldását a magyar nemzet megfojtására akarják felhasználni és ha vannak szövetségei Justh Gyulának benn az országban, azok idegen nyelvű honpolgártársainknak ama legharciasabb, legmegbizhatatlanabb, leggyanusabb magatartású elemei között találhatók, akiknek egész nacionalista agitatórius működése addig, míg Justh Gyula nem ment ujjabb példával elő, pártkülönbség nélkül az egész magyar nemzet szemben találta magát.

Természetes következménye a választói jog kérdésében elfoglalt ezen álláspontnak, hogy azután a lelkeknek ez a rokonérzése kihat a politikai élet egyéb terére is és a magát legradikálisabbnak, legkurucabbnak feltüntető magyar párt szerencsétlen szövetségre lép a magyar nemzet esküdt ellenségeivel. (Igaz! Ugy van!) Igenis, t. uraim, áthidalhatatlan úrt huz közénk és Justh Gyulának közé az ő maguktartása, az ő erkölcstelen szövetekezésük a legmagyartalanabb, a leghazafiatlanabb, leggyanusabb magatartású nemzetiségi izgató elemekkel. (Ugy van! Ugy van!)

(Polemia Apponyival.)

A koalíció bűnei.)

Erős szavakkal ítéli el aztán a Justh-párt obstrukciós hajlamait és azt az orvátmadást, amelyet a képviselőházban a miniszterelnök ellen intéztek.

Apponyinak a választóihoz intézett nyílt leveléről szól ezután. A levél bevezető részének megkritizálása után ezt mondta:

Tisztelt uraim! Ezzel a terhetek a jászberényi levélnek ama sokkal fontosabb részére, amely az aktuális politikai helyzettel foglalkozik. E levél ékesen szóló írója egyesek kritikájával kezdi fejtegetéseit; azt mondja, hogy évszázadok óta belső ellentétek tökéletesen áthidalásában állott a nemzet és a király között minden kiegyezés és hogy ilyen volt a 67-es kiegyezés is, a mire nézve bizonyítékul hozza fel az idevágó osztrák és magyar törvény közötti eltéréseket. A mi a révolubbi multat illeti, nagyon is igaza van. A mohácsi véstől 1867 ig vörösfonalként húzódik végig a nemzet történelmében az az átok, hogy meg kellett egyezni olyan dinasztiaival, amely sohasem tudta megértetni magát, meg kellett élnie olyan viszonyok között, a hol attól, a ki az é természetes szövetségese és támasza kellett volna, hogy legyen, attól akarják folytonosan megújuló támadások alkotmányos függetlenségét elvenni. Ez volt a helyzet a multban, de ez megszűnt 1867-ben. 1867. olyan korszakalkotó esemény, mely a megelőző kiegyezésekkel egyáltalában össze sem hasonlítható. A magyar embereknek magyar lélekből és magyar szívből eredő munkája, Deák Ferenc hajthatatlan következetességének munkája.

Azután áttért Apponyi levelének arra a részére, amelyben eldicsekedik a koalíció vívmányaival.

— Amikor olyan divattá vált statisztikával foglalkozni, amikor szeretünk milliókkal dobálózni, végzetes divattá lett az, ha azt hiszi mindenki, hogy annál jobban dicsekedhetik, mennél jobban prédálta az állam vagyonát. Ne feledjük el, hogy mindannyian adófizető honpolgárok vagyunk és mi nemcsak azt kívánjuk kormányunktól, hogy bizonyos közöcséket sikeresen előmozdítsanak, de azt is, hogy takaré-

kosan tegye ezt, hogy a felesleges kiadásoktól tartózkodjon és az egész nemzet erejét valóban produktív, célszerűen, helyesen és takarékosan megválasztott kiadásokra fordítsa. És ha ebből a szempontból nézzük a koalíciónak pénzügyi sáfárkodását, lehetetlen meg nem döbbernünk az állami kiadásoknak azon horribilis emelkedése felett, amelyet a koalíció négy évi kormányzása jelent az országra. Tudom én azt, elismerem, hogy történt sok hasznos dolog. Hogyne történt volna? Hiszen minden becsületes magyar ember, ha kormányra jut, igyekszik mentől többet létrehozni a nemzet számára. Igyekeztek ők is. Csináltak sok hasznos dolgot, de hasonlítsa össze bárki, ami történt négy év alatt a kiadások óriási emelkedésében s lehetetlen, hogy ne lássa azt, hogy olyan pénzügyi áldozatokat követeltek, amelyek az elért eredményekkel semmiféle arányban nem állanak s lehetetlen el nem mosolyodni annak, aki többet foglalkozik a pénzügyi kérdésekkel, mint Apponyi Albert gróf, (Derűtség.) aki azt mondta, hogy a koalíció helyreállította az állam hitelét. (Elénk derűtség.) Az állam hitelle annyira meg volt alapozva, hogy kiállotta az 6 négyéves kormányzásukat. És ha t. barátom földicséri a koalíció pénzügyi gazdálkodását, mert előludta teremteni a pénzügyi eszközöket, hát kérem, erre megint csak azt mondom, hogy nézze meg az én t. barátom az 1904. évi zárószámadásokat, azok a pénzügyi eszközök ott voltak, azokat mi gyűjtöttük össze gondos előrelátással, hogy sikerüljön az országra nézve hasznos beruházásokat csinálni és sikerüljön olyan adóreformot életbeléptetni, a mely mélyreható adóleszállítással járjon. Erre gyűjtöttük fel a pénzügyi segédeszközöket. Most azután nekünk kell — nemcsak jogunk, de kötelességünk ez — megkérdeznünk a koalíciótól: Hová lettek ezek a pénzügyi eszközök, mire használták fel őket és mivel tudják megmagyarázni, mivel tudják igazolni, mivel tudják mentesíteni a nemzet előtt azt, hogy ma ott állunk, hogy az 6 pénzügyi hagyatékuk különféle adóemelési javaslatokban kulminál és az az adóreform, melyet keresztülvittek, egy igen zseniális pénzügyminiszternek, igen ügyes műve, de minde a világon, csak nem adóleszállítás. (Derűtség.) Altalában, tisztelt uraim, ha végignézzük a koalíció gazdálkodásán és kormányzati működésén — bocsássanak meg, nagyon banális leszek és nagyon elesélt frázist mondok, — úgy áll a dolog, hogy a koalíció nagyon sok jó dolgot és nagyon sok új dolgot csinált; csak hogy ami jól csináltak, nem volt új, és ami újat csináltak, nem volt jó. (Elénk derűtség. Eljenzés.)

(A nemzetiségi agitáció.)

Arra nézve sem lehetek egy nézetem Apponyi gróffal, amit 6 mentségül hoz fel a nemzetiségi kérdés elmérgesedése és az osztrák támadások tekintetében. Apponyi gróf azt mondja, hogy nem érdemelték ők meg ezt a támadást, amelyet a nemzetiségi kérdés elmérgesítése okából intéztünk ellenük, mert hiszen természetes az, hogy az 6 hazafias, nemzeti politikájuk a nemzetellenes agitátorok hangulatát ellenük ellenségesé tette. A kérdés nem így áll. Ez megkerülése a kérdésnek. A mi támadásunk, a mi kritikánk velük szemben, amit ne is mondjunk támadásnak, mert nem a személyük ellen támadunk, hanem csak eljárásuk ellen alkalmazunk kritikát, a mi kritikánk ez csupán és nem támadás. Hiszen a nemzetiségi agitátorok legalább annyira szerettek bennünket, mint a koalíciót. És legalább annyira szolgáltattunk okot az agitációs nemzetiségi elemek rokonszenvére, mint a koalíció. Hát én nem is számítok az 6 rokonszenvére, de ha a véletlen úgy hozná magával, hogy ők rokonszenvesebb álláspontra helyezkednek, örömmel fogadnám, de ez meglepetés volna nekem. De nem erről van szó. Azt állítottuk és aki ismeri a nemzetiségi kérdést ebben az országban, aki rajta tartja kezét nem magyar ajku honpolgártársaink leikületének útjében, tudni fogja, hogy így áll a dolog. Azt állítottuk, hogy az agitációs elemek súlya nőtt az országban. (Ugy van!) Ma olyan körök is reájuk halgatnak, akik négy-öt évvel ezelőtt hazafias, józan irányban voltak vezethetők és azt állítottuk, hogy azok, akik hazafias, józan irányban vezették nem magyar ajku polgártársainkat, ma sok tekintetben elkedvetlenedve, magzsibbadva,

tehetetlenségre kárthatatva, vonultak félre. Ez a kritika, amelyet ellenük intéztünk. Ez a vesztély, amit el kell hárítani.

(A katonai kérdés.)

Ezután a katonai kérdésekkel foglalkozott. — Legyen a hadsereg a miénk, — mondta — magunkévá tesszük azzal, hogy behatolunk a hadseregbe. Magunkévá tesszük, ha fölhasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyek már a kilences bizottság reformja után tárva-nyitva állanak a nemzet előtt. Küldjük fiaink legjavát, színát-virágát a hadseregbe. Minden magyar fiunak, aki katonai akadémiára megy, ott vessük fejébe és szívébe, hogy érezd azt, hogy a marsallbotot tartod a borjúdiban s akkor meg lesz a magyar hadsereg s meg lesz a közös hadseregben az a nemzeti érzület, amelyre szükség van. Apoljuk, fejlesszük ezt a hadsereget, hogy benn, ebben a monarchiában s kint a nagyvilág előtt is úgy álljunk ott, mint a monarchia katonai erejének, nagyhatalmi állásának s ezzel az európai békének egy neulya, az európai haladásnak megbízható biztos támasza. Ez a nemzeti politika, amely előre viszi a magyar nemzetet. Ez az a nemzeti politika, amely nem nyugózi le kiesinyes tekintettel, de megnyitja azon tágasabb, magasabb látköröket, amelyre igaz ambícióval bír, magát föltétlenül erősnek érző nemzetnek el kell határoznia.

Ez az az ideál, amely az én szemem előtt lebeg, ezt az ideált senki másnak az ideáljával nem cserélem el és azt hiszem, hogyha sikerül ennek az ideálnak nem álmodezó imadására, hanem tettekben, munkában való megközelítésére felhívom a nemzetet, akkor nem éitem hiába, akkor egy porszemem én is vittem a magyar nemzet nagyságának építéséhez. (Hosszantartó lelkes eljenzés.)

Ezután a párt elnökvé Kumlóssy választották meg s táviratilag üdvözölték Kluent.

A lakoma.

Este 900 terítékes banket volt, amelyen Tisza a magyar vidéki városokról beszélt pohárköszöntőjében. Többek között ezt mondta Tisza:

— T. uraim! A városokra mindenütt nagy hivatás vár. Minálunk Magyarországon különösen nagy hivatás várakozik azokra a városokra, amelyek a nyugati kultúrát a töről metszett, ősi magyar jellemvonásokkal tudják egyesíteni. Mi nálunk nagyobb baj volna, mint bárhol másutt a világon, ha a nemzet egész szellemi életét a főváros koncentrálná. Nekünk ezt a szellemi életet olyan őseredeti magyar jellemvonásokkal, a magyar jellemnek, az egészséges magyar agyvelőnek olyan gazdagító vonásaival kell tökéletesebbé tennünk, amelyekért el kell jönni a vidékre, le kell jönni a magyar alföld termékeny őstalajára, fel kell keresni annak az erős fajnak erős lelkét, amely csak ebben az őstalajban érzi jól magát, itt virágozik, itt fejlődhet ki életképes, nagy, termékeny életfává. (Ugy van! Ugy van!) Legyen Debrecen géopontja az anyagi és a szellemi kulturának. Adja Isten, hogy a magyar nemzetre olyan nyugodtabb, munkásabb korszak következzen, amikor a kézművesi szelálemharok helyét a produktív, az alkotó tevékenység foglalja el. Ez a tevékenység keresse fel Debrecen városát, karolja fel ennek a városnak minden anyagi és szellemi érdekét. Építsünk, dolgozzunk mindenütt, az ország központjában és az ország periferiáin, itt ezen az értékes pontján is a magyar nemzeti életnek. (Leikes eljenzés.)

Berzeviczy Albert hálással megköszönte azt a megemlékezést, a melyben a délutáni gyűlésen és a lakomán is része volt és megköszönte a megemlékezést a fővárosból lerándult barátai nevében is. Hangoztatta, hogy őket egymással és a debreceniekkel a hirdett és a tettekkel követendő alkotó nemzeti munkának kapesai és az az őszinte ragaszkodás, az a rajongó szeretet köti össze, a melylyel Tisza István gróf személye iránt viseltetik. Debrecen város közönségére emeli pohárát. (Elénk tetszés.)

Hegedüs Kálmán, majd utóbb Mártonffy Márton Tisza István gróftól köszöntötte fel, Kólcsey Sándor dr. pedig Láng Lajost, a debreceni harmadik választókerület képviselő-jelöltjét éltette. Domahidy Elemér főispán lelkes beszédben emlékezett meg Kluent-Héder-

váry Károly gróf miniszterelnökről és ünnepelte őt, mint hivatott vezérét annak a politikai alakulásnak, a mely hivatva van az országot jobb jövő felé vezetni. Csiky Lajos dr. teológiai tanár, a geozti Tisza-ház egykori nevelője, Tisza István gróf ifjúkoráról emlékezett meg.

Utána még számosan mondtak felköszöntőket.

Tisza István gróf és kísérete a fél 11 órai személyvonattal utazott vissza Budapestre. Az állomásra kikísérték a társaságot Domahidy főispán, a debreceni nemzeti munkapártok vezetősége és a közönség köréből is igen sokan. Tisza István gróf az állomáson szívélyes búcsút vett a debreceniekől.

A megcáfolt botrány.

Fővárosi tudósítónk jelenti:

Tisza gróf ma este korán megjelent a Nemzeti Társaskörben, ahol tegnapi beszédeért nagyon sokan üdvözölték. Tisza gróf mosolyogva cáfolta meg azokat a híreszteléseket, mintha Debrecenben inzultáltak volna.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület a tagok élénk érdeklődése és részvétele mellett tartotta meg jubiláris (X.) közgyűlést a városháza kistermében vasárnap délután. Elnökölő Károlyi Gyula gróf üdvözölvén a megjelenteket, hálással emlékezik meg gyoroki Andrányi Károly nemes alapítványáról s köszönetet szavaztat Virágh Lajos főmérnök és Szántay Béla műépítésznek a kórház építésének ellenőrzésénél kifejtett szakosított működésükért. Majd Keller Lajos titkár és Exterde Kálmán báró pénztárnok teszik meg a múlt évről szóló jelentéseket, melyből kitűnik, hogy az egyesület ambuláriumában, mely augusztus hó 1-ig állott fenn, 545 gyermeknek 2000nél több esetben nyújtott orvosi segélyt, a kórházban 35 beteget ápolat 565 ápolási nappal, tápkonyhájában kiosztott közel egy mázsa táplisztet és 4600 liter ingyen tejet, segélyezett 38 gyermeket. — A május hóban megtartott gyermeknap 314 kor. 56 fillérsnyi kiadással szemben 6204 kor. 55 fill. bevételt eredményezett, mely jövedelem fele az egyesületet illeti meg. A pénztári kimutatás szerint közel 34000 korona bevétel mellett közel 24000 koronán felüli kiadás áll szemben s így az egyesület vagyoni álladéka közel 10.000 korona. A kiadás nagyságát a kórház berendezéséhez való hozzájárulás okozta. A jelentéseket a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette. A jövő évi munkaprogramban egy tápkonyha felállítás, napközi otthon fenntartása, a patronage kérdés végleges megoldása és a vidéken oly nagy arányokat vitt törvénytelen házasságok megszüntetése, illetve öskkentetésének kérdése van felvéve. Elhatározta a közgyűlés a szokásos gyermeknapok tartását, melynek terminusát május hó 15. és 16. ára, a pünkösdi ünnepekre tűzte ki, s elhatározta, miszerint felkéri Urbán Ivánné és Urbán Iván öméltségüket, hogy az ünnepély rendezésében a társelnökséget gróf Károlyi Gyuláné és Károlyi Gyula gróf öméltségükkel elfogadni sziveskedjenek. Tervevetett egy hangverseny rendezése is, melynek időpontja azonban később határozatik meg. A Leitner Ernő dr. lemondásával megfűresedett igazgatói állásra. Szokolczay Lajos dr., az ujonnan szervezett segédtitkári állásra Antalffy Lajost választották meg egyhangulag s egyben elhatározták, hogy tekintve Leitner Ernő drnak az egyesület felvirágoztatása körül szerzett érdemeit, működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaznak.

(*) Az Oltáregyesület közgyűlése. Vasárnap délután fél öt órakor tartotta rendkívül nagy érdeklődés mellett évi közgyűlést az aradi Oltáregyesület. A közgyűlést özv. Hauser Károlyné elnökölő vezette. Lakatos Ottó dr. minorita-rendfőnök, az egyesület igazgatója tartott lendületes beszédet az egyesület működéséről. Lengyel Gyula dr., az Oltáregyesület titkára olvasta fel gondosan megszerkesztett titkári jelentését. Biró Albert indítványára a

közgyűlés egyhangu lelkesedéssel úgy Lakatos Ottó dr. igazgatónak, mint az egész tisztikarnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. A közgyűlésnek kiemelkedő mozzanata volt Monay Ferenc dr. minoritarendi tartományi titkár nagyszabású ünnepi beszéde. Monay Ferenc dr. gondolatokban gazdag beszéde mély hatást tett a jelenvoltakra. A közgyűlés végezetül Róka József indítványára elhatározta, hogy a titkári jelentést jegyzőkönyvben megőrökíti, a központi Oltáregyesület 25 éves jubileumán képviselteti magát s megbizta Lengyel Gyula dr. titkárt, hogy az aradi Oltáregyesület történetét írja meg.

Blaha Lujza öltözőjében.

*
Beszélgetés a művésznővel.

Berontottam, betörttem, bejelentés nélkül bemerészkedtem Blaha Lujza öltözőjébe. Mikor déiben a Fehér Kereszt-szállodában kerestem, a művész még nem volt ott; délután már nem volt ott, mit volt mit tenni — hiszen a bucsuzó Blaha Lujzát csak meg kell interjúvolni — fél órával az előadás előtt betoppantam az öltözőjébe.

— Nahát ez mégsem szép magától, — mondotta kedves szemrehányással — hogy még harminc perccel az előadás előtt is kikérdez és megostromol! Nézze kérem: *alsószoknyában* vagyok, fésületlenül, így csak nem írhat rólam szépeket?!

— Múltóságos asszonyomról igazán már nem kell szépeket írni — mentegtettem magam. — Fekete alsószoknyában, fésületlenül is sokkal szebb és így is sokkal érdekesebbeket üzenhet az aradi közönségnek, mint akárhány primadonna a legpompázóbb Katalin-cárnői kosztümben.

— Üzenni az aradi publikumnak? Hát bizony én bucsuzni jöttem az aradiaktól. Voltam itt már vagy hetvenszer, bucsuztam is egy párszor, de most igazán és véglegesen bucsuzni fogok.

— De talán — reméljük — mégse véglegesen?

— De biz'isten véglegesen! Nézze kérem, nem nekem való már az utazgatás. Ma déiben érkeztem meg, tulfutott és tulzsufolt vonatban, tegnap este még játszottam a Nemzetiben a Sári bíró feleségét, úgy össze vagyok törve...

— ... hogy nem is látszik meg múltóságos asszonyomon.

— Könnyű maguknak így beszélni! De nekem csak előírja Szendrei, hogy játsszam ezt és ezt, és én meg gondolatlanul mindenre vállalkozom. De ne vegye komolyan: én mégis szívesen jöttem, már csak a jótékony cél kedvéért is, ne meg azért is, hogy az aradiaktól, a nekem mindig kedves aradi közönségtől elbucsuzzam.

— Hát mégis bucsuzik?

— Bizony mégis. Eljátszom itt utoljára a Nagymamát és a Piros bugyellárist. Én szerettem volna valami más, újabb darabban fellépni, de hát a direktor parancsol és mi engedelmesskedünk.

— Milyen újabb szerepre készül múltóságos asszonyom Budapesten?

— Móríc Zsigmond, a „Sári bíró“ szerzője ír egy új népszínművet, abban fogom játszani a fő női szerepet.

— Mi lesz a címe a darabnak?

— Az még titok. Még a direktor sem tudja, sőt talán a szerző se. De jó darab lesz, az bizonyos, hiszen Móríc Zsiga írja. Meg fogjuk még érezni a népszínmű reneszánszát.

Ezért érdemes volt ilyen sokáig a színpadon maradni...

— És érdemes lesz még ezután is sokáig. Mindaddig, amíg a magyar közönség úgy imádja múltóságos asszonyomat, mint régen, mint most és még sok-sok évig.

— Bizony én is imádom a közönséget, a magyar közönséget, melynél kedvesebb, hűbb; lelkesebb közönség nincs sehol. És szeretem az aradi közönséget, üzenje meg neki... Hanem most már hagyjon öltözni. Mindjárt cseppetnek és én elkésem. No menjen már, mert megharagszom...

— Pedig dehogy is tud haragudni ez az örök ifju lelkü, osodálatos, szépséges Blaha Lujza...

b. b.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: A hétfői műsor megismétlése általás bérletszűnetben.

Szerda: *Nagymama*, operette. Br. Splényiné-Blaha Lujza vendégfelleptével. (C bérlet.)

Csütörtök: *Pirosbugyelláris*, népszínmű. Br. Splényiné-Blaha Lujza vendégfelleptével. (A bérlet.)

Péntek: *Államtitkár*, Mezey Péter vendégfelleptével. (B bérlet.)

Szombat: *A jóbarátok*, Almásy Endre és Mezey Péter vendégek felleptével. (C bérlet.)

Vasárnap: Déután: *Erdészleány*, este: *Válás után*. Mezey Péter bucsufelleptével. (A bérlet.)

Operai diszeloadás és diszhangverseny.

Monstre hangversenyt, hirdetett ma estére a színpad és a színház a háromszorosan felemelt helyárák dacára megtelt az utolsó zugig. Blaha Lujzával, a magyar színművészet legnagyobb büszkeségével az élen M. Szoyer Ilonka, S. Sándor Erzs, Fodorné Aranka, Környey Béla, Dalnoki Viktor dr. és Márkus Dező karmester, valamennyien a magy. kir. Operaház legkiválóbbjai jöttek le Aradra, hogy az országos gyermekszanatórium egyesület javára rendezendő hangversenyen ragyogtassák tökéletes művészetüket.

Nehéz feladat volna fokozatokat megállapítani az elért sikerek sorrendjében, vagy több babért adni egyik szereplőnek is. Az az ünneplés, melyben a magyar művészet nagyszonyját, Blaha Lujzát részesítette a publikum, a szeretet, tisztelet és hódolat megnyilvánulása volt, mely a nemzet mindig körülrajongott csalóányát megilleli.

A közönség határtalan lelkesedéssel ünneplte a vendégeket és az ünneplésből kijutott a Bohémek III. felvonása után Dióssy Nusinak, aki pompásan megálta helyét az utolérhetetlen Szoyer Ilonka, Környey és Dalnoki mellett. A közönség lelkesedése a program utolsó pontjáig kitartott és az emlékezetes előadás még nagyon sokáig marad beszéd tárgya.

A gyermekszanatórium egyesületet Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsos és Fodor Oszkár dr. igazgató képviselték az előadáson. Fodor dr. az előadás folyamán szép beszédben köszönte meg a közönség, Varjassy polgármester és Szendrey Mihály igazgató áldozatkészségét, mellyel a mai est anyagi sikerét biztosították. A vendégművészek előadását megelőzőleg a filharmonikusok és a katonazenekar Zichy Géza gróf *Nemo* operájának közzenéjét játszották el Zellner Sándor művészi dirigálása mellett, nagy sikert aratva.

Az eseményszámba menő előadást kedden este megismétlik azzal a változtatással, hogy a Carmen II. felvonása helyett a Bajazzók kerül színre. H. G.

* Szalay Aranka növendék-hangversenye. Művészi nivón álló hangversenyt rendez Szalay Aranka ének- és zongoratanítónő e hó 16 án este a Fehér Kereszt nagytermében. A tavévi végén szokásos vizsgáló előtt bemutatja a művész tanítónő jelesebb növendékeivel azt az eredményt, melyet nagy tudása és fáradhatatlan szorgalmával ért el. A nehéz és szép számokból összeállított program igazolni fogja, hogy Szalay Aranka nem hiába fáradt növendékeivel. A zongora- és énekszámok között, a program előnyös változatossá tétele érdekében, néhány hegedűszámmal foglal helyet, melyeket a művész által felkért vendégek fognak előadni. Megjegyzendőnek tartjuk, hogy a hangversenyt tánc fogja követni. A személyre szóló meghívók a napokban kerülnek kibocsátás alá.

* Országos színházi műsor. A nagyobb vidéki színházak e heti műsora a következő: Debrecen: Hétfő: Édes teher (Somló Emma felleptével) Kedd: 1. Szabad előadás. I. Chantelieres klasszikusokról. Ivanffy Jenő fellepte. II. Édes grisetek, operett. Szerda: Kaméliás hölgy. (Somló Emma fellepte.) Csütörtök: Pillangó kisasszony, opera. Péntek: Táncozó huszárok. Szombat: Édes teher, (Somló Emma fellepte.) Vasárnap délután: Tanítónő, (Somló Emma fellepte.) este: Luxemburg grófia. Nagyvárad: Hétfő, kedd, szerda: Találkozás. Csütörtök: Romeo és Juliant: Péntek: Fra Diavolo. Szombat: Fra diavolo. Vasárnap délután: Nagymama. este: Luxemburg grófia. Kolozsvár: Hétfő: Gül Baba. Kedd: A masamód. Szerda: Luxemburg grófia. Csütörtök: A kis cukros. Péntek: Rébusz báró. Szombat: Rébusz báró. Vasárnap délután: Dollárkirálynő, este: Rébusz báró. Szeged: Hétfő: A hetedik. Kedd: Az államtitkár ur. (Mezey Péter és Szendrei Mihály vendégfellepte.) Szerda: A béreg. Csütörtök: A találkozás. Péntek: Luxemburg grófia. Szombat: Gasparone. Vasárnap délután: A peleskei nótárius, este: Gasparone. Hétfő: A kis cukros. Kedd: A találkozás. Szerda: A kuruzsló. Csütörtök: Gasparone. Péntek: Vera Violetta (bemutató) és Szép Galathea. Vasárnap délután: Az elvált asszony, este: Vera Violetta és Gringoire. Temesvár: Hétfő: A sötét pont. Kedd: Luxemburg grófia. Szerda: A kivándorló. Csütörtök: Az egér. Péntek: Hoffmann meséi. Szombat délután: Egy görbe nap és kabaré. (A karaszemélyzet jutalomjátéka.) Este: A dollárkirálynő. Vasárnap délután: Az elvált asszony, este: Az obsitos. Hétfő: Az obsitos. Miskolc: Hétfő: A kis cukros. Kedd: Luxemburg grófia. Szerda: Nebántsvirág. Csütörtök: Szókimondó asszonyság. Péntek, szombat: Trenk báró. Vasárnap délután: A sötét pont, este: Trenk báró.

* Müttermüller József növendékeinek, az aradi polgári és az izraelita jótékony társaságok alapjai javára rendezendő hangversenyt vasárnap, április 17-én délután fél 5 órakor tartják meg.

* Lengyel Géza, Véletlenek. Lengyel novellái érdekesek; de érdekességüket nem valami ravaszul kieszelt, frappirozó mesének, hanem a jól meglátott, művészi alakított embereink köszönhetik. Novelláinak felépítése mesteri. Biztos kézzel állítja be alakjait s történeteit nem vignettaszerűen, kívülről rászasztja rájuk, hanem belőlük fejleszti, nyugodtan, művészi aranyokba állítva elbeszélésének eseményeit. Stylusa fölényesen biztos. A tárca-novella legkiválóbb művelője. A könyv a Nyugat kiadásában jelent meg a szokott izléses kiállításban. A címlapot Falus Elek rajzolta. Ára 3 korona.

* Az ököritői katasztrófa. A rémes katasztrófa, mely több mint háromszáz magyar ember életébe került, fájdalmas részvétet vált ki minden érző ember szívéből. Az Uránia színház most mutatja be a rettenetes tragédia utolsó aktusait, a hullák eltakarítását, a legszomorubb temetések egyikét, a szörnyű haláltánc színelőjátékát és a kipusztult közönséget, a siralom tanúját. Mindenki, akiben embertársai iránt a részvét egy szikrája pislog, siet megnézni a képet és könnyeivel adózik a szörnyűséges pusztulás áldozatainak. Még a messzini borzalom sem hatott ránk olyan közvetlenül, mint háromszáz magyar testvérünknek tragikus sorsa, és így érthető, hogy az Urániát valóságos ostrom alá veszi a résztvevő közönség. A megrázó képet még kedden és szerdán mutatja be az Uránia. A műsor többi számai közül is kiemelkedik az utolsó ötven év női divatjának színes mozgófényképe, mely a leggroteszkebb viseletek mellett a legutolsó divat legraffináltabb producióit mutatja be.

HIREK.

A nyomor bűnöse.

Elítélt teológus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 11.

Az élet viszontagságai a legfuresőbb helyzeteket teremtik. A szerencsétlen körülmények néha bűnbe sodornak olyan embereket, akiktől egyébként a bűn fogalma távol áll. Egy ilyen szánalomraméltó ember állott ma vádlottként az aradi büntető járásbíró előtt.

A minap betért Weichselbaum Ádám Bocskó-utcai fodrász üzletébe egy kopottas külsejű, magas, szikár termetű fiatalember. Pergamenszerű, gyűrött arcán látszott a szenvedés nyoma, a hosszú időn át szenvedett keserűség. Borostás állát rendezetlen szakál körítette. A fiatalember megborotválkozott, letett 30 fillért az asztalra és eltávozott. Nehány pillanat múlva egy fodrászsegéd futott utána és lelken-dezve kiáltott rá:

— Tolvaj, tolvaj! — ellopott egy hajvágó gépet. Jöjjön azonnal vissza az üzletbe!

Ekkorra már rendőr is került oda, aki megmotozta az idegent. Kabátjának zsebében tényleg megtalálták a hajvágó gépet. A tolvajt az ügyesség fogházába kísérték, ahonnan ma vezették Szöllőssy Jenő dr. járásbíró elé.

— A nevem, — mondotta szemlesütve a vádlott — Biró Dezső, érettségit tett ember és harmadéves teológus vagyok. Soha életemben nem volt összeütközésem a büntető hatóságokkal, de szerencsétlen családi körülményeim következtében képtelen voltam teológiai tanulmányaimat abbahagyni. Az iskolát elhagytam és munkát kerestem. Nem kaptam alkalmaztatást sehol, bármennyire könyörögtem is. A többi a szokott sablon szerint ment. Fokról-fokra lejjebb züllöttem. Bementem Aradon egy borbélyüzletbe, hogy összekoldult filléreimből három hónapos szakállamat leborotváltassam. Megláttam ott az asztalon a hajvágó gépet és egy pillanat alatt eszembe ötlött, ellopom a gépet, eladom, hogy pénzhez juszak. A bűn megtörtént, én nem tagadom, tessék elítélni.

Szöllőssy bíró 14 napi fogházbüntetésre ítélte a vádlottat.

— Megnyugszik, vagy felebbez? — kérdezte az elítéltől.

— Megnyugszom, — mondotta a volt teológus keserű mosolyal. — Megnyugszom, mert legalább 14 napig lesz kosztom és lesz hol lehajtani a fejemet.

— A munkapárt a negyedik kerületben. Az aradi munkapárt holnap, kedden este 7 órakor az aradi városligeti vendéglőben alakuló közgyűlését tartja. A vezetőség kéri a IV. kerület belső részének választóit, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg.

— Román alapítványtól elítélt magyar teológusok. Budapestről jelenti tudósítónk: A bukaresti román kultur-liga Soguna bárónak, az első nagyszabedeni metropolitának száz éves születési évfordulója alkalmából nagyobb alapítványt tett. A kamatokból évenként egy magyarországi görög keleti román és egy görög katolikus teológus külföldi tanulmány ösztöndíját kaphat azzal a rendelkezéssel, hogy tanulmányait vagy Bukarestben, vagy Német-, esetleg Oroszországban köteles folytatni. Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett a nagyszabedeni püspöki konzisztóriumhoz és figyelmezteti azt, hogy olyan teológus, aki a liga alapítványából nyert segélyvel végezte tanulmányait, Magyarországon egyházi funkciót nem végezhet.

— A miniszterelnök beteg. Budapesti tudósítónk jelenti: Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt néhány nap óta nagy fejfájás kínozza. A miniszterelnök elhatározta, hogy üdülni megy és legközelebb már a Semmeringre, vagy Abbáziába utazik. Egészségi állapota iránt nagy érdeklődés nyilvánul. Ma Izabella főhercegné POTSdamból táviratilag érdeklődött Khuen gróf állapota iránt. A fejfájás a parlamenti inzultus következménye.

— Óriási vihar dul ma reggel óta a Délvidéken — mint Temesvárról táviratozzák. — Tegnap még langyos eső hullott alá szélesendben s ma hideg északi szél sivit végig az utcákon. Az ország minden részéből jelentenek egyébként szélviharokat és zivatarokat. A vihar már eddig is nagy károkat tett. A meteorológiai hivatal jelentése szerint a legközelebbi órákban derültebb, szárazabb és csendesebb idő várható. — Aradon egy nap óta téli időjárás van.

— A fővárosi péksegédek kizárása. Budapestről táviratozzák: A pékmesterek egyesülete ma este tartott ülésén elhatározta, hogy szerdán minden műhelyből kizárják a segédeket. A mesterek maguk dolgoznak. A főváros lakossága szerdától kezdve csak tejes kenyeret kap, mert a mesterek más fajta süteményt nem készítenek.

— Adományok a Csiky és Fábian szobrokra. Csiky Gergely és Fábian Gábor szobraira a következő adományok folytak be: Tagányi Sándor dr., Jellinek Henrik dr. 20—20 kor., a Rákóczi Társaság 15 kor., Parecz Béla dr., Rosenberg Miksa dr., Köpf János dr., Mittler Izidor dr., Priegl István dr., Szathmáry Gyula, Pálmai Lajos dr., Robitsek Ágost dr., Mandl Vilmos dr., Kertész Miksa dr., Páris Lajos dr., Keresztes Gyula dr., Nagy Sándor dr., Rónai A. János 10—10 kor., Velcsov Géza dr., Sugár Jenő dr., Nemess Zsigmond dr., N. N., Wolf Mihály dr., Fischer Jenő dr., Szende Tivadar dr. 5—5 kor., Révész Mór dr. 3 kor., N. N. 2 kor., N. N. 1 korona.

— Esküvő. Szmétán László dr., budapesti ötödik kerületi járásbíró vasárnap esküdött örök hűséget Reusz Mór aradi szeszgyáros és nagykereskedő leányának, Lenkének.

— Strasznoffot újból elítélték. Eszék-ről táviratozzák: A mitrovicai törvényszék Strasznoff Ignác hirhéd zággrábi szélhámost ma öt évi súlyos börtönre ítélte, mert Strasznoff, amikor a mitrovicai börtönben három évi börtönbüntetését töltötte ki, az utolsó napokban lopásokat követett el. Strasznoff büntársait felmentették.

— Mihalovics Ödön balesete. Budapesti tudósítónk jelenti: Mihalovics Ödönt, az országos zeneakadémia igazgatóját, ma súlyos baleset érte. A délutáni órákban Egyetem-utcában levő lakása felé igyekezett. A 2-ik számú ház előtt át akart menni a másik oldalra; abban a pillanatban egy automobil robbant feléje nagy gyorsasággal. Mihalovics ki akart térni az automobil elől, félreugrott, elvesztette egyensúlyát és olyan szerencsétlenül esett el, hogy jobb combjának csontja eltört. Mentők vették ápolás alá; lakására szállították, ahonnan az orvosok tanácsára a Pajorszanaatóriumba vitték.

Éjjel jelentik: A zeneakadémia szerencsétlenül járt igazgatóját a szanaatóriumban Hüttl Hümér sebész tanár ma délután Röntgengéppel megvizsgálta és a jobb combban esont-

törést konstataált. A sérülés súlyos, de nem életveszélyes és műtéti beavatkozásra nincs szükség. A gyógyulás hosszú ideig fog tartani.

— Frankl Móric Aradon. Frankl Móric, a világhírű számoló művész ma impresszáriója kíséretében Aradra érkezett, hogy itt szerdán este a közönség elé lépjen. Frankl mostani aradi szereplését nagyon érdekessé teszi az, hogy nemcsak számoló-művészetét, hanem óriási történelmi tudását is be fogja mutatni, mely kiterjeszkedik a világtörténelem összes nevezetesebb eseményeire. A szerdai előadás a Fehér Kereszt télikertjében lesz. Belépő-díj 1 korona.

— A kolozsvári színigazgató velencei kalandja. Emlékezetes még az a nem mindennapi kaland, melyben Janovics Jenő dr. kolozsvári színigazgatónak volt része Velencében. 1908. nyarán történt, hogy Janovics Jenő dr., a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója, továbbá Horti Sándor és Kürthy György, a színház tagjai elindultak Velencébe. Budapesten megállapodtak egy napig és a Pesti Kereskedelmi Bank Szabadságtéri fiókjában beváltották a pénzüket olasz pénzre. Julius 22-én már kellő mennyiségű olasz vagyonnal a zsebükben, érkeztek meg Velencébe. Aki járt a velencei merkantil is negyedben, az ugynevezett Mercurián, esetleg emlékszik a Romanelli-cég fényes üzlethelyiségére. A sok elegáns holmi között akadt egy mellény, amely megtetszett a direktornak. A társaság bement a boltba. Janovics megvette a szép olasz mellényt és átnyújtott felváltás céljából egy százlírás bankót. Kevés idő múltán egy hatalmas carabinieri invitálta be a direktort a telefonfülkébe s ott elkérte minden pénzt. Janovics átadott még három darab százlírást. Ekkor már mind a három kijáratot rendőrök csoportjai zárták el, az üzlet elé jókora tömeg gyülekezett. A kolozsvári társaság, látván, hogy ennek fele sem tréfa, erélyesen tiltakozott, de a rendőrség nem is hederített rájuk. Vallatták, motozták, faggatták őket és végül is nagy néptömeg érdeklődése közepette bekísérték őket a rendőrségre. Mikor aztán egész sereg beidézt tanu Janovicsék mellett foglalt állást, késő este feltételeken szabadlábra helyezték a vélt pénzhamisítókat. A városban szabadon járkhattak, de állandóan rendőr sé tált a nyomukban. A direktor táviratozott Bánffy Miklós gróf volt főispánnak, Ováry Elemér dr. színházi ügyésznek, Janovics Pál fővárosi hírlapírónak, a budapesti államrendőrségnek, a kolozsvári rendőrségnek és még egy sereg ismerősének. Báro Bornemissza Elemérné is interveniált, egy magyarokból álló csoport pedig Balogh Ernő dr. képviselő vezetése alatt kereste fel a velencei osztrák-magyar konzult. Végre 30-án megszüntették Janovicsék ellen a további eljárást, amelyet eddig is csak azért tartottak fenn, mert a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank minden sürgető felszólítás dacára hallgatott. Janovics Jenő dr. ezután kártérítésért beperelte a Pesti Kereskedelmi Bankot. A keresethez mellékelte okmányokkal igazolta, hogy a kínos vallatással járó izgalmaktól súlyos betegséget kapott és tetemes anyagi károkat is szenvedett az idővesztés miatt. Janovics és a Pesti Kereskedelmi Bank több ezer koronás póre most folyik. A törvényszék már felszólította Janovics dr. ügyvédjét, hogy terjessze be pontos és igazolt jegyzékét azoknak a károknak, amelyeket a letartóztatás okozott.

— Letartóztatott tolvaj. Szende Mari, Aradról kitiltott cselédleány, tegnap visszatért Aradra. Andrassy-tér 9. számú házában Top Mihály üzletvezető lakásából negyven koronát lopott el. Távozás előtt letartóztatták.

— Halálozás. Özv. Borlódán Szilárdné ma 82 éves korában meghalt. Temetése szerdán d. u. 4 órakor lesz az Árpád tér 4. sz. házból.

— Főgimnáziumi tanulók betörő bandája. Sopronból táviratozzák: A soproni rendőrség a főgimnázium ifjusága körében egy jól szervezett és Scherlock Holmes regény alapján működő betörő bandát leplezett le. A diákok egy földalatti csatornában ütöttek tanyát és tartottak fegyvertárat. Több apró betörést követtek már el és a lopott tárgyakat egy barlangban rejtették. Több tanulót letartóztattak.

— Az osztálysorsjáték zavara. Kellemetlen meglepetés érte most a magyar kir. szabadalmazott Osztálysorsjáték igazgatóságát. A kellemetlenség története a következő: Még nagyban folyik a XXV. sorsjáték utolsó húzása, de már kibocsájtották a május 19-én kezdődő XXVI. sorsjáték sorsjegyeit. A sorsjegyeket szétküldötték az országban a társaság megdöbbenéssel konstatálja hogy az ország minden részéből visszaküldik a régi, megrögzött játékosok is a sorsjegyeket. A visszaküldés oka nem az, mintha az emberekből kihalt volna a meggazdagodás iránti vágy, avagy a játékszenvedély. Valamiképpen ugyanis az a hír terjedt el a vidéken, hogy az új osztálysorsjegyek rosszak, érvénytelenek, mert a lemondott elnök még mindig szerepel rajtuk. Amikor az új kormányt kinevezték, Lukács László pénzügyminiszter lemondott az osztálysorsjáték társaságnál viselt elnöki állásáról s ennek dacára az új sorsjegyeken is ez az aláírás:

Magyar Kir. Szabadalmazott
Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lukács. Hazai.

Az osztálysorsjáték igazgatósága most rettenetes zavarban van. Ha az új sorsjegyeket és a sok milliónyi játéktervezetet, melyben mindenütt szerepel a pénzügyminiszter neve, újból akarja nyomtatni, akkor százezer koronányi deficittel fogja zárni ezt a XXVI. sorsjátékot, ha pedig nem vonja be a forgalomból a sorsjegyeket, akkor sok ezer darabbal kevesebbet ad el a sorsjegyekből, mert a közönség nagy részében nagyon erősen él az a gyanu, hogy ezek a sorsjegyek rosszak s a rájuk eső nyéreményeket nem fogják kifizetni.

— Az aradi 13 vértanu vesztőhelyének megváltására március hóban beérkezett adományok: Eddigi gyűjtés 70.482 kor. 2 fill., Farkas Ferenc. Békési tanítótestület gyűjtése 20 kor., Hehs Vilmos 40 kor., Török Ella 5 kor. 60 fill., Bars vármegye 11 kor. 60 fill., Vancsód község 5 kor., All főgim. igazg. Jászberény 8.64 kor., Vágseley község 26 kor., Krobatskó Mór 3 kor., Veszprém vármegye 100 kor., Sonkoly István Kecely 18 kor., Hankvágása község 5 kor., Herhely község 4 kor., Istvánd község 4 kor., Kussó község 2 kor., Topolyanémethalva 5 kor., Hunyadvármegye 162.80 kor., Pankotai gazd. és iparbank 20 kor., Toportovány község 5 kor., Margonya község 10 kor., Torontálvásárhely 21.50 kor., László község 5 kor., Oroifalvai népszövetség 15 kor., Torda-Aranyos megye 20 kor., „Az Újság” kiadóhivatala 20 kor., Vetró Lajos Hódmezővásárhely 7.50 kor., Sopron vármegye 100 kor., Vasutas szövetség aradi kerülete 207.20 kor., Heves vármegye 200 kor., Dániel Andre gyűjtése 263 kor., Réthy Lipót és fia adománya 25 kor., Ugoosa vármegye alispánja 49.60 kor., Békési iparos ifjuság gyűjtése 5.17 korona. Összesen 71870 kor. 63 fillér.

— Örökösök kerestetnek. A múlt hónapban elhalt Aradon egy husz éves fiatalember, Uxa Telgenhauer István vaggongyári munkás. Asztala fiókjában 820 korona készpénzt és két zimonyi takarékpénztárba szülő takarékbetét-könyvet találtak, amely szerint a zimonyi takarékpénztárakban 16 ezer korona készpénze van. Ezenkívül Belényesen több földje és egy szép ház van az elhalt nevében. Az illetőnek csak mostoha anyja van. Ő azonban nem tudja megnevezni a leszármazó rokonokat s így most a kincstár akarja rátenni a kezét a vagyona. Mielőtt azonban ez végleg megtörténne, előbb az aradi kir. törvényszék ügygondnokot nevezett ki az örökösök kilétének kutatására. Az ügygondnok Simon Jenő aradi ügyvéd, akinél jelentkezhetnek azok, akik igényt tartanak a hagyatéokra.

— Meglopott kereskedő. Sandrik Károly borosjenői férfi- és női divatáru kereskedő feljelentést tett a csendőrségnél, hogy 1184 korona értékű árut ismeretlen tettesek elloptak. Két segédjét gyanúsítja a tett elkövetésével, kik üzletéből felmondás nélkül hirtelen távoztak. A csendőrség meg is indította a nyomozást, de a megszökött kereskedő segédekét feltalálni mindeddig nem sikerült.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telekönyvi hivatalában az elmúlt héten a következő birtokváltásokat jelentették be: Mangélusz Lipótné eladja az aradi 1064. számú tjkvben felvett Hstár-utca 4. számú házat 8600 koronáért Hirschfeld Márkus és nejeének. — Berecz Károly eladja az aradi 6542. számú tjkvben felvett ingatlant 6800 koronáért Roller Benedek és nejeének. — Kozma János és neje eladják az aradi 7527. számú tjkvben felvett ingatlant 2400 koronáért Mihály Ferenc és nejeének. — Riszterer Rudolf és neje eladják az aradi 6914. számú tjkvben felvett Ilona-utca 14. számú házat 5300 koronáért Molnár Károlynénak. — Sírán Juon eladja az aradi 2589. számú tjkvben felvett Sága Iskola-utca 5. számú házat 2200 koronáért Marjai Gábor és nejeének. — Serb György eladja az aradi 1749. számú tjkvben felvett Illés-utca 126. számú házat 3250 koronáért Várhegyi János és nejeének. — Mossóty István elad az aradi 7370. számú tjkvben felvett háztelkekből 156 □-ölet 543 koronáért Endrei György és nejeének. — 300 □-ölet 845 koronáért Kozma János és nejeének. — 150 □-ölet 325 koronáért Gebei József és nejeének. — 150 □-ölet 325 koronáért Rajos Mihály és nejeének. — 300 □-ölet 975 koronáért Földvári György és nejeének. — 156 □-ölet 362 koronáért Polyák János és nejeének. — 156 □-ölet 337 koronáért Papucza Demeter és nejeének. — 156 □-ölet 337 koronáért Betrosán Mihály és nejeének. — Hady Antal eladja az aradi 5961. számú tjkvben felvett Lahner György-utca 6. számú házat 6000 koronáért Szentgyörgyi József és nejeének. — Sándor Balázs és neje eladják az aradi 1436. számú tjkvben felvett S. Választó utca 10. számú házat 4000 koronáért Szabó Gyula és nejeének. — Kovács Imre és neje eladják az aradi 2516. számú tjkvben felvett Illés utca 72. számú házat 2000 koronáért Auer Róznak. — Gehl Károlyné eladja az aradi 158. számú tjkvben felvett Radnai-ut 13. a) számú házat 13.000 koronáért Weisz J. Jánosnak. — Özv. Bandó Mátyásné eladja az aradi 4437. számú tjkvben felvett Kossuth-utca 55. számú házat 12.000 koronáért Gollent Mátyás és nejeének. — Bertók István eladja az aradi 5747. számú tjkvben felvett szántókat 2400 koronáért Regyis Miloszáv és nejeének. — Varga András és Molnár Mária eladják az aradi 2159. számú tjkvben felvett Mihály-utca 81. számú házat 1600 koro-

náért Katona Istvánnak. — Özv. Eberlein Mátyásné eladja az aradi 1620. számú tjkvben felvett Demeter-utca 7. számú házat 4000 koronáért Seifried Jenőnek. — Makkart Mihály és neje eladják az aradi 2271. számú tjkvben felvett Kasza-utca 44. számú házat 3250 koronáért Dengelegi József és nejeének.

— Térzene. Az aradi állomás parancsnokság arról értesítette a polgármestert, hogy május elsejétől kezdve minden pénteken hat és hét óra között a Szentháromság-szobor előtt a házi zenekeza térzenét ad.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban április 10-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Trenner József légszeszgyári napszámossal József, Mihály nevű iker fiai, Kunták Márton posta segédtisztnek Jenő nevű fia, Tátos Mihály napszámossal András nevű fia, Bogya Demeter napszámossal Szilárd nevű fia, Kabdebó János jószágigazgatósági hivatalnoknak János nevű fia, Moldován Vince mozdonyvezetőnek Péter nevű fia, Simandán Tódor napszámossal Paszkál nevű fia, Birleaner Gusztáv kárpitosnak Ilona nevű leánya, Koszka Pál kőművesnek Erzsébet nevű leánya, Felker József hentesnek Anna nevű leánya, Auszterweil László dr. orvosnak Eszter nevű leánya, Kis Pál villanytelepi fűtőnek László nevű fia, Weisz Jakab üzletvezetőnek József nevű fia, Váczi Pál eszmadriának Ilona nevű leánya, Neubauer Sámuel magánhivatalnoknak Márton nevű fia, Pachta Oszkár üzletvezetőnek Ferenc nevű fia, Berecz Károly polgári iskolai tanárnak István nevű fia, Zsivov Miklós napszámossal Mária nevű leánya. Meghalt: Hollek Julianna 2 hónapos leány, Rácz Pálné 64 éves földmívelési napszámossal, Mergenstern Sándor 76 éves önálló szabó, özv. Albert Józsefné 80 éves magánzónó, Lévy Ferenc 50 éves vendéglős, Dusek István 81 éves volt irnok, Nyisztor Péter 65 éves szücszmester, Szabó Julianna 2 és fél hónapos leány. Házasságot kötött: Wittman Boldizsár vasasztergályos Schütz Margittal, Szelezsán Pál nyugdíjas rendőr Krenyiczki Juliával, Peták Ferenc főkertész Geretheisz Ágotával, Seres Béla pincér Hack Erzsébettel, Kilián Ádám kocsis Szabó Máriával, Merfy Béla vasasztergályos Primixel Jankával, Vatián András kereskedő Naphegyi Juliával, Schweiger Lipót cukrászmester Izsák Bertával.

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weisznál. 279

VIDÉK.

Uj ovoda. A szomszédos Fakert községben megkezdtek a kor igényeinek megfelelő állami ovoda építését, amelyre a földmívelésügyi miniszter 18 ezer koronát engedélyezett. Az ovoda létesítésében Varjassy Árpád, kir. tanfelügyelőn kívül nagy érdemei vannak Bernáth Ferenc fakerti körjegyzőnek, aki mint a három tanerős iskolai gondnokság elnöke: a község tanügyi haladásának lelkes előmozdítója.

Olcsó bevásárlási forrás!
Kilényi C. és Társa
a „Kék golyóhoz” 291
Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vázzon maradjatok minden áruban!

A tavaszi idényre! Ajánljuk nagyválasztéku szövet, delain, zephir és karton raktárunkat — a legolcsóbb áron. — Fegyházban kötött harisnyák.

VITA FORRÁS

SOSKUT VASMEGYE

ALKALIKUS NATRON-LITHIONOS GYÖGYVIZ.

Orvosilag ajánlva: húgysavas diathézis, köszvény, cukorbetegség, gyomor, vesse és húgyhólyagbántalmaknál, stb.

Mint üdítő és borvíz páratlan.

Bővebb felvilágítással szolgál a 6801

„CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.

Főraktár: Édeskuty L. urnál, Bpest, Erzsébetter 8.

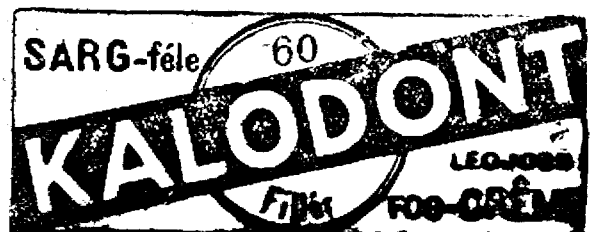
SPORT.

→ Arad győzelme Szeged ellen. Az A. A. K. football csapata vasárnap délután fölényes játékok után 6:0 arányban győzte le a szegedi csapatot. Dacára a rossz időjárásnak, a város sportkedvelő közönsége megtöltötte a tribünöt. Az A. A. K. vendégei között Urbán Iván is ott volt. Játék kezdetén az A. A. K. fölénye nyilvánvaló volt, bár a szegedi legénység mindegyike technikailag jól van képezve, de nem láttuk náluk azt a lelkesedést, kitartó küzdést, mely éppen az A. A. K.-t győzelemre segítette. Az A. A. K. csapat új összeállításban játszott felrészített erővel. Gácsy lövi az első goalt; ez a nap legszebb goalja volt. Utána Fakó, majd ismét Gácsy juttatta a labdát a szegediek kapujába. Több goal az első félidőben nem esett. A II. félidőben Major a csatársorba megy és erős rugásaival folyton veszélyezteti a szegedi kaput. Az A. A. K. ebben a félidőben 6 goalt lő, a bíró offside miatt azonban csak 3-at ítél meg. Ezen győzelemmel az A. A. K. a délmagyarországi bajnokság élére került. Bíró Zoltán Béla volt, kit pártatlanságáért a közönség többször megtapsolt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Jogászegylet első vitaülése. Az aradi Jogászegylet ma tartotta Fábrián Lajos dr. törvényszéki elnök elnöklésével első vitaülését a törvényszék nagytermében. Kovács Mareel dr. törvényszéki bíró volt az előadó, aki a polgári perrendtartás egyes szakaszaihoz szólott. Érdekesen beszélt a harmadik személyeknek perbe való hívásáról, a tartási és járadék iránti perekben az adós vagy hitelező megváltozott helyzete folytán megengedhető új keresetekben hozott ítéletekről. A tárgyhöz Pogonyi Nándor királyi ügyész, Kertész Miksa dr., Fischer Jenő dr., Reisinger Ferenc dr. és Vajda Jakab dr. szoltak hozzá. A napirend második pontja Arad város új lakbér szabályzatának tárgyalása lett volna, de az idő előre haladottságánál fogva a vitát elhalasztották.

§ Börtönre ítélt orosz kém. Bécs-ből telefonálják: A bécsi büntető törvényszék több napi tárgyalás után Jaczes József orosz kém-et négy évi súlyos börtönre ítélte.

6813.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— A pamutgyár közgazgatási bejárata. A „Hungária” aradi pamutgyár által tervezett iparvágányra a közgazgatási bejárást a kereskedelemügyi miniszterium intézvénye értelmében április 20-ik napján délelőtt 9 órakor tartják meg. Összejövetheti hely a városház emeleti kisterme. Erről az érdekelteket értesíti a város közgazgatási bizottsága.

A tőzede a mai nemzeti ünnep miatt szünetelt.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1910. évi április hó 12-én:

Általános béreltszűnet.

Általános béreltszűnet.

Este fél 8 órakor, felemelt helyárrakkal, gr. Zichy János m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Ó nagyméltóságának kormányzata alatt álló „Országos Gyermekszanatórium Egyesület” javára rendezett jótékonyesély.

MONSTRE OPERAI DISZELŐDÁS ÉS DISZHANGVERSENY.

I. rész:

1. a) Grieg: Hódolatú indaló „Sigmund Jorsalfar” Suite-ből.

1. b) Gróf Zichy Géza: „Nemo” opera III. felv. előjátéka. Játéka az aradi „Filharmonia-Egyesület” a es. és kir. 33. gyalogezred zenekarának szíves közreműködésével, Zellner Sándor karnagy vezetésével.

2. B. Sándor Brzsi, a m. kir. Opera művésznőjének felléptével: „Lammermoori Lucia” opera örülési jelenete.

3. M. Szeyer Ilonka, Környei Béla és dr. Dalnoky Viktor, a m. kir. Operaház művészeinek felléptével: „Bajazzok” opera első felvonása.

Cannio	Környei Béla	Peppo	Beda F.
Medda	Szeyer Ilonka	Silvio	Geré J.
Tonnio	Dr. Dalnoky		

4. Blaha Lujza, a Nemzeti Színház örökös tagjának felléptével: „Nagymama” második felvonásának palotás jelenete.

Szerény Márta	Blaha Lujza	Galambosné Szegedi Márta	Diósey Nusi
---------------	-------------	--------------------------	-------------

II. rész:

5. M. Szeyer Ilonka, Környei Béla és dr. Dalnoky Viktor, az Operaház művészeinek felléptével: „Bohémek” opera harmadik felvonása.

Rodolpho	Környei Béla	Musette	Diósey
Mimi	Szeyer Ilonka	Mareel	Dalnoky

III. rész:

6. Az összes vendégművészek monstre szóló hangversenyszámai. A hangversenyszámokat zongorán kíséri: Márkus Dezső, a m. kir. Operaház karmestere.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. április 12-én, kedd:

1. Találka. Humoros. — 2. Medvefogás. Természet után. — 3. Brószakolt szerelem. Dráma. — 4. Pali, a ceremóniás. Bohózat. — 5. Ötven év a női divatban. Látványosság. — 6. A szolga beszéje. Humoros. — 7. Órasíke nagy akar lenni Bohózat. — 8. Az erdők fia. Dráma. — 9. Az ökrítői katasztrófa.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ő hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

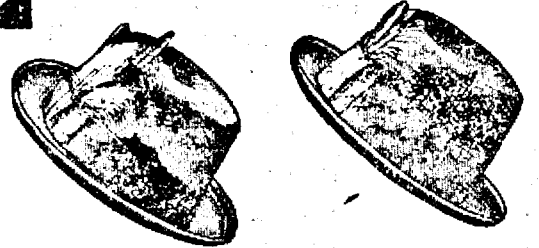
Knorr féle
tapioca

levesekhez és fölfújthoz

Knorr féle
Auto makaroni

elsőrendű, főtulmá-
hatatlan gyártmány

6797—II.

Alapítva: 1860.

Távbeszélő: 213.

Ujdonságok

: Kalapokban :

Szines ingekben

Nyakkendőkben 1168

MŰNZI.

előnyösen ismert uridivat üzletében

Páratlanul álló választék.

Minden egyes cikk a legolcsóbb

:: :: szabott ár látható. :: ::

TITOK

marad minden háziasszony előtt, hogy miként kölesönözhet a szobapadlónak

Allandó, szép és előkelő mint,
amig a valódi Eisenstädter-féle

Eglasine padló-fénymázt

Bejegyzett védjegy nem használja. 9731

Az „Eglasine” három óra alatt megszárad.

Kemény mint a borestyánkő,
gyönyörű tükröző színű ad.

Az „Eglasine” teljesen szagtalan.

Az „Eglasine” fényes tartós, mosható.

és ezért előszeretettel használják konyhabuterek fényezésére is

Kérjen mindenütt csak valódi Eisenstädter-féle

Páncélos levag

„Eglasine”

padlófénymázt és ügyeljen a „Páncélos levag” védjegyre, amely minden dobozon látható

==== Rendkívüli olcsó árakban árusítunk ====

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám. Kizárólagos posztó gyári raktár. 1661

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos

kávé

tea és rum

üzlet.

ATLANTIKA KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer)
minden órában friss pörkölés.

951

ARAD, Andrassy-tér 20., sz. szemben a megyeházzal.

Szakemberű, példásan tiszta kezelés.

Széküldés házhoz és vidékre.

Városi és megyei telefon 809. sz.

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

Zsebórák

és **VALÓDI**

ezüstárak

nagy raktára.

ARAD,

Andrassy-tér 14.

Alkalmi vételek
és eladások
ékszertárgyakban
arany és ezüstneműekben. Arad legna-
gyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-pala.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
TELEFON 438 TELEFON 434

Boros Béni-tér 20a. sz. alatt
még csak egy rőfős üzletnek
igen alkalmas

1667

bolthelyiség

f. é. május hó elsejétől kez-
dődőleg bérbe adandó.

Értekezhetni Laendler Ala-
dár gőztűrészt irodájában.

5464—1910. kh.

Hirdetmény.

Paladies György aradi lakos
Árok-u 7a sz. a. telkén fameg-
munkáló gépek felállítására te-
lepengedély iránt folyamodván az
1884. XVII. t. c. 27. §-a értelmé-
ben a telep helyszín tárgyalására
határidőül folyó évi április hó 18-
ának d. e. 1/12 órájára kitűztetik.
Arad, 1910. évi április hó 1-én.

1687

Sarlot,
főkapitány.

A világ
legtökéletesebb
szépitő szere

a Hajós-féle Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tüntet'el szeplőt, májfoltot,
bibircset, b vörösséget és bármely arctisztatlanságot.

Az eleg ns hölgyközönségnek kedvencz szépitőszere.

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon az összes kiállított szépitő-
szerek közül az első díjat nyerte el. (Díszoklevél a nagy aranyérmekkel.)

Ara egy tégelynek 1 korona. — Dupla nagyságu
tégely 2 korona.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál
csakis Hajós-féle Ibolya-Cremet tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

431

HAJÓS ÁRPAD gyógyszerertárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben,

továbbá minden gyógyszerertár, illatszertár és drogeriában.

Méltóságos gróf Keglevich György ur gaz-
daságában, Klemi major vasuti állomás,
nagyon jó

here-széna
van eladó.

Mázsája, helyben ott mázsálva 8 korona.

1683

Mészáros, kasznár.

Jégszekrényeim!

Az idei jég hiányra való tekintet'el si-
került egy oly jégszekrényt gyártanom,
amely kevés jégszükséglettel
kitűnően hűtenek.

Hentesek, mészárosok, vendéglők és magá-
nosok szives figyelmébe ajánlom

jégszekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.
Használt jégszekrények ujakra becsereztetnek és kijavitva
ismét jutányos árért eladatnak.

Kohn József,

bádogos, vízvezeték berendező

ARAD.

Gyártelep Batthyányi-utca 32.
Üzlet Andrassy-tér 13.

Városi és megyei telefon 333. 459

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyemánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 508

Egy üzlethelyiség

József főherceg 9. sz. alatt május 1-től kiadó. Bővebbet Wild Ferenc cukrásznál. 1688

Kellemes pensiót

keresek feltétlen uri családnál. Ajánlatokat „Hivatalnok” jelíggel kiadóhivatalba kérek. 1685

Eladó

egy csinosan berendezett fodrász-üzlet jó forgalmu helyen, üzletelhagyás miatt. Cim a kiadóban. 1684

Egy szobafestő üzlet

igen olcsón eladó Pankotán. Bővebbet Szabó Jánosnál 480 sz. házban. 1682

Intelligens,

művelt német kisasszony keres 1—2 gyermek mellé megfelelő állást. Cim a kiadóban. 1689

Végre megjelentek

Dóczy, Fráter és Balázs nótáskönyvei, melyek együttesen, tokban 5, külön 2 koronájával kaphatók. A magyar dalköltészet e több, mint 100 koronát érő gyönyöri csak rövid ideig lesznek ez olcsó kiadásban forgalomban. Rongált dobozu levélpapírok minden elfogadható árban kaphatók. Vidékre pontos kiszolgálás. — Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 525

Szatócsüzet

jóforgalmu egyedül, vagy ugyanazon házban levő korcsmatizlettel, tekepályával bérebeadó, vagy a ház eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1671

Eladó

a waggonyár műhelybortásáiból ablak üveg, alkalmas ablaküvegezésre és kerti üvegházakhoz, stb. továbbá igen jó vasabfakok többféle méretben eladó. Bővebbet a helyszínen. 1666

Kiadó üzlethelyiség!

Ferenctéri polgári iskola mellett ujonnan épült házban irodának, kenyérüzletnek vagy rőfős részletüzletnek igen alkalmas modern helyiség május 1-re kiadó. Értekezhetni Dürr Gusztáv csemege-kereskedése a Városházzal szemben. 1680

Kiadó

egy utcai 2 szobás garzon lakás és 2 pincealakás, mely egyenként áll 2 szoba és hozzátartozóiból. Ugyanott egy száraz pince helyiség utcai bajárral, mely rakárnak esetleg műhelynek igen alkalmas Hassinger-utca 5 sz. 1681

Saját termésű

kitünő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., óbor 1906. évi 40 kr 1908. évit 84 kr-ért árusítom. Polyak Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Elárultónők

azonnal alkalmazást nyerhetnek. A papír- és könyvszakmában jártasok előnyben részesülnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1644

Cakás!

A Szt.-Pál-utca 8. számú házban az első emeleten lévő 3 utcai szoba és alkoból álló lakás november hó 1-től, esetleg már július hó 1-től kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, a házban. 1642

Egy teljesen jó karban levő

első vizes kádat (2—3 hektósat) megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

10 perccel

a vonat érkezése után házhoz szállítjuk az összes fővárosi napilapokat havonként vagy negyedévenkénti előfizetésre, valamint számonként is. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. 671

Remington írógép

javitott, kifogástalan, olcsóért eladó. Cim a kiadóhivatalban. 1630

Telefon 348.

Husserl Manó bádogos vízvezeték szerelő. Javitások 161 olcsón és gyorsan. Arad, Szt. Pál-utca 11.

Ha cigarettázik

használjon Progress szívarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240 Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Eladó

szekrények, ágyak, fürdőkád stb. Rákóczi-utca 10. alatt. Ugyanott eladók építkezésekre igen alkalmas telkek Margit-u. 3—4. 1626

5468—1910. kh.

Hirdetmény.

Paladics György aradi lakos. Arok-u. 7. sz. a telkén tűzifarak-tár és szerszámfa elárúsítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telephelyszin tárgyalására határidőül folyó évi április hó 18-ának d. e. 11 órájára ki-tűzetik.

Arad, 1910. évi április hó 1-én.

1686

Sarló,
főkapitány.

Megnyilt

ujonnan legmedernebbül berendezett és felszerelt

fűszer- és csemege

üzletem

ARAD, SZABADSÁG-TÉR
Gróf Nádasdi-palota

Állandó készletet tartok:

Finom fűszerárak

Friss prágai sodar

Husneműek és felvágottak

Vaj és mindennemű sajtok

Halak, szardiniák

Konservék

Eredeti francia és magyar

pezsgők

Friss töltésű ásvány- és gyógyvizek

Orosz tea, kávé és jamaikai rum

Gyümölcs és korai főzelékek

Bel- és külföldi csemege különlegességek 1525

Szolid, jutányos, gyors kiszolgálás,
kitünő tisztelettel

Hoffmann Ottó.

Singer Sándor női divatüzlete

még rövid ideig Deák Ferenc-utca 2. (Sebessy-féle házban.)

Tavaszi újdonságok nagy választékban megérkeztek, amelyek rendkívül olcsó árban szerezhetők be.

Divatos ruha és costum kelme.

Blous selyem és ruha vászon.

Angol zefir, delain és mosó áruk.

Vászon, chiffon és asztalneműek.

Szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Telefon 529.

Telefon 529.

Ideiglenes üzlethelyiség Deák Ferenc-u. 2.

Singer Sándor női divatüzlete, Arad.

1571

